



**Age Cymru**

**Adroddiad yr Ymddiriedolwyr  
a Datganiadau Ariannol 2010-11**

## Cynnwys

	<b>Tudalen</b>
Neges y Cadeirydd	3
Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011	4
Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Ymddiriedolwyr Age Cymru Cyfyngedig	23
Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol Age Cymru ac Age Concern Cymru (gan gynnwys y Cyfrif Elw a Cholled) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011	25
Datganiad o Weithgareddau Ariannol Age Cymru (yn cynnwys y Cyfrif Elw a Cholled) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011	26
Datganiad o Gyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig Age Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011	27
Datganiad Gyfunol o Gyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig Age Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011	28
Datganiad Cyfunol Age Cymru ar 31 Mawrth 2011	29
Datganiad Age Cymru ar 31 Mawrth 2011	30
Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011	31 - 53

## Neges y Cadeirydd

Pleser ac anrhydedd pur yw cyflwyno ail adroddiad blynyddol Ymddiriedolwyr Age Cymru. Mae Age Cymru, a'i elusennau rhagflaenol Age Concern Cymru a Help the Aged yng Nghymru, wedi bod yn gweithio er lles pobl hŷn ledled Cymru ers 60 mlynedd. Mae dwy flynedd ers yr uno, a blwyddyn ers lansio ein brand cyffrous newydd. Mae'r ddwy flynedd ddiwethaf wedi gwibio heibio; mae llawer iawn o waith wedi'i wneud i geisio atgyfnerthu ein rôl a rhoi llais cryf a chydlynol fel y brif elusen sy'n gweithio gyda, ac er lles, pobl hŷn yng Nghymru.

Creu 'byd lle gall pobl hŷn ffynnu' yw ein gweledigaeth. Drwy weithgareddau fel atal pobl hŷn rhag cael eu cam-drin a rhoi cyfleoedd i bobl hŷn ledled Cymru i wneud ymarfer corff i'w cynorthwyo i heneiddio'n iach - mae tîm Age Cymru wedi gweithio'n galed, ond rydym yn sylweddoli bod llawer rhagor i'w wneud o hyd.

Gwaith caled ac ymroddiad ein staff a'n gwirfoddolwyr sy'n gyfrifol am y ffaith fod Age Cymru wedi parhau i gynig amrywiaeth eang o wasanaethau a chymorth i bobl hŷn, a hynny yn yr oes sydd ohoni pan fo'r esgid fach yn gwasgu. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am waith parhaus Age Cymru a'r hyn sydd ar y gweill.

Pobl hŷn yw hanfod ein sefydliad. Bydd yn bleser gennym lansio Fforwm Ymgynghori Pobl Hŷn ar 4 Mai 2011 i wneud yn siwr bod ein hymrwymiad i ymgysylltu yn rhan o'n trefniadau llywodraethu. Rydym yn falch o weld pobl hŷn o bob cwr o Gymru'n cael eu cynrychioli ar y Fforwm yn ogystal â chynrychiolwyr o'r rhwydweithiau amrywiaeth a sefydliadau cenedlaethol pwysig yng Nghymru sy'n cynrychioli pobl hŷn.

Rydym yn gweithio mewn partneriaeth gyda rhwydwaith o elusennau Age Concern annibynnol. Bydd y rhain yn cael eu hailenwi i fod yn bartneriaid Age Cymru ond byddant yn cadw eu hannibyniaeth leol. Gyda'n gilydd, byddwn yn cynnig cynnyrch a gwasanaethau o safon ledled Cymru; sicrhau bod gwybodaeth a chynghor cywir ar gael yn lleol ac wyneb yn wyneb i bobl hŷn, teuluoedd a gofalwyr; cynnal ymgyrchoedd cenedlaethol a lleol amlwg am y materion sydd fwyaf o bwys i bobl hŷn, yn ogystal â chydweithio i gyflawni hyd yn oed yn rhagor ar gyfer pobl hŷn. Bydd y partneriaethau lleol a chadarn hyn yn parhau i ffynnu fel sefydliadau annibynnol yn eu cymunedau ac yn ymateb i anghenion y bobl leol.

Rydym yn sylweddoli y bydd heriau. Rydym yn gwybod bod arian yn brin yn lleol ac yn genedlaethol i gynnal gwasanaethau a datblygu rhai newydd. Mae Age Cymru yn buddsoddi mewn strategaeth cynhyrchu incwm amrywiol i ariannu ein hamcanion elusennol. Er gwaethaf yr heriau, rydym yn parhau i gredu'n gryf yn ein hymdrechion, sef gweithio gyda, ac er lles, pobl hŷn yng Nghymru.

I gloi, rhaid i mi ddiolch i bawb am eu hymdrechion sydd wedi cyfrannu at lwyddiannau parhaus Age Cymru ar ddiwedd blwyddyn gyffrous a heriol arall.

Dr Bernadette Fuge MBBCH, LLM, MPH  
Cadeirydd

## Adroddiad yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### Amcanion, Strwythur, Llywodraethu a Rheoli

#### Amcanion Cyfreithiol

Cwmni elusennol yw Age Cymru. Mae'n gyfyngedig trwy warant ac wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr. Fe'i sefydlwyd yn unol â Memorandwm Sefydlu ar 4 Mawrth 2009, a dechreuodd weithredu ar 1 Ebrill 2009, ar ôl uno Age Concern Cymru a Help the Aged (gweithrediadau Cymru).

Enw'r Elusen:	Age Cymru
Rhif Cofrestru'r Elusen:	1128436
Rhif Cofrestru'r Cwmni:	6837284
Swyddfa Gofrestredig:	Tŷ John Pathy 13/14 Cwrt Neptune Ffordd Blaen-y-gad Caerdydd CF24 5PJ

Mae'r amcanion yn y Memorandwm Sefydlu yn nodi diben yr elusen sef hyrwyddo'r dibenion canlynol er lles y cyhoedd a/neu bobl hŷn:

- Atal neu leddfu tlodi ymysg pobl hŷn
- Ymestyn addysg
- Atal neu leddfu salwch, afiechydon neu ddiodefaint ymysg pobl hŷn (boed yn emosïynol, yn feddyliol ac/neu'n gorfforol)
- Hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth
- Hyrwyddo hawliau dynol pobl hŷn yn unol â'r Datganiad Cyffredinol am Hawliau Dynol
- Cynorthwyo pobl hŷn sydd mewn angen oherwydd salwch, anabledd, caledi ariannol neu anfantais
- Dibenion elusennol eraill er lles pobl hŷn y gall yr Ymddiriedolwyr benderfynu arnynt o bryd i'w gilydd.

Gyda'i gilydd, mae'r rhain yn hyrwyddo lles pobl hŷn.

## Ymddiriedolwyr a Strwythur y Sefydliad

Yn unol â Memorandwm y Sefydliad, gellir penodi 12 ymddiriedolwr gan gynnwys y Cadeirydd. Penodwyd wyth ymddiriedolwr yn dilyn argymhellion gan bwyllgor enwebu; penodwyd 1 ymddiriedolwr ar ôl cael ei enwebu gan Age UK a phenodwyd 1 ymddiriedolwr ar ôl cael ei enwebu gan bartneriaeth o sefydliadau Age Concern yng Nghymru.

Bwrdd yr Ymddiriedolwyr sy'n rheoli'r elusen, ei heiddo a'i harian, a nhw sydd â'r cyfrifoldeb cyfreithiol o weithredu Age Cymru. Bu pob ymddiriedolwr yn cyflawni eu rôl drwy gydol y flwyddyn, oni nodir fel arall:

Dr Bernadette Fuge	<b>Cadeirydd</b>
Mr Christopher Ward (A)	<b>Dirprwy Gadeirydd</b>
Mr Nigel Towns (A)	<b>Trysorydd</b>
Yr Athro Fonesig June Clark	
Ms Pam Dodd	
Ms Valmai Fox (Ymddeolodd ar 30 Mawrth 2011)	
Ms Alison Huggins	
Mr Meirion Hughes	
Mr Michael Ponton (A)	
Mr David Vokes (A)	
Ms Hilary Wiseman	

(A) – aelod o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Pherfformiad

Y Pwyllgor Archwilio, Risg a Pherfformiad yw prif bwyllgor y Bwrdd a chyfarfu 3 gwaith yn ystod y flwyddyn. Diben y pwyllgor yw adolygu ac adrodd yn ôl i'r bwrdd am reoli perfformiad, dulliau rheoli mewnol, rheoli risg a rheoli arian.

Cyfarfu'r Bwrdd 4 gwaith yn ystod y flwyddyn ac ym mhob cyfarfod derbyniodd gopi o'r gofrestr risg wedi'i diweddarau yn ogystal ag adroddiadau gan y Cadeirydd, y Prif Weithredwr a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Pherfformiad.

## Prif Swyddogion

Y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr yw'r Uwch-dîm Rheoli a nhw sy'n gyfrifol am reoli a gweithredu'r elusen bob dydd:

Prif Weithredwr	Mr Robert Taylor OBE
Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol	Ms Jane Reeks
Cyfarwyddwr Dylanwadu a	Ms Victoria Lloyd
Datblygu Rhaglenni	

## **Noddwr Brenhinol**

EMB Tywysog Cymru KG KT GCB

## **Llywydd**

Y Fonesig Deirdre Hine DBE FFPH FRCP

## **Is-lywyddion**

Roy Noble OBE  
Barbara Wilding CBE  
Ann Beynon OBE

## **Cynghorwyr**

Bancwyr:

Banc National Westminster  
Cangen Plas y Parc  
PO Box 247  
Caerdydd  
CF1 3TA

Archwilwyr:

Broomfield and Alexander Ltd  
Tŷ Pendragon  
Caxton Place  
Pentwyn  
Caerdydd  
CF23 8XE

Cyfreithwyr:

Geldards LLP  
Tŷ Dumfries  
Plas Dumfries  
Caerdydd  
CF10 3ZF

## **Elusennau a Chwmnïau Cysylltiedig**

Mae Cyngor Cymru ar Heneiddio (Age Concern Cymru) yn elusen anghorfforedig a reolir gan gyfansoddiad. 1128436-1 yw ei rhif elusen gofrestrdedig. O dan ddeddf elusennau, ystyrir bod yr elusen hon yn rhan o Age Cymru o dan Gyfarwyddyd Uno (Adran 96(5) Deddf Elusennau 1993. Age Cymru yw unig Ymddiriedolwr Cyngor Cymru ar Heneiddio ac mae'r Gyfarwyddyd Uno yn galluogi'r elusen i gyflwyno cyfres gyfunol o gyfrifon ac adroddiad blynyddol i'r ddwy elusen.

Ym mis Chwefror 2011, sefydlwyd Mentrau Age Cymru Cyfyngedig fel is-gwmni y mae Age Cymru yn berchen arno'n llawn. Nid cynhyrchu incwm ar gyfer gweithgareddau

elusenol fydd unig waith y cwmni oherwydd bydd yn cyfrannu'n uniongyrchol at wella bywydau pobl hŷn. Yn sgil y gweithgareddau hyn, darperir cynnyrch a gwasanaethau sydd wedi'u dylunio'n benodol i fod yn werthfawr i bobl hŷn.

Mae gan Age Cymru rôl wrth ddiffinio polisi cyhoeddus mewn materion sydd o ddiddordeb i bobl hŷn, a ddatganolwyd i Lywodraeth Cymru. Mae'r 4 elusen genedlaethol, Age Cymru, Age UK, Age Scotland ac Age NI, yn parhau i gydweithio'n agos â'i gilydd. Rydym hefyd yn falch iawn bod sawl Age Concern lleol yn rhan o gytundeb partneriaeth gydag Age Cymru ac Age UK. Golyga hyn y bydd pob un ohonom yn datblygu ac yn cyflwyno gwasanaethau er lles pobl hŷn o dan ein brand newydd a chyffrous.

## **Adrodd am les i'r cyhoedd**

Wrth bennu cynlluniau a blaenoriaethau ar gyfer y meysydd gwaith, mae ymddiriedolwyr Age Cymru wedi ystyried arweiniad gan y Comisiwn Elusennau am roi les i'r cyhoedd.

Yn benodol, mae'r ymddiriedolwyr yn ystyried sut mae gweithgareddau a gynllunnir yn cyfrannu at gyflawni'r amcanion a bennwyd. Mae'r ffordd y mae Age Cymru yn cyflawni ei phrif amcanion elusenol yn cael eu dangos yn y gweithgareddau a'r cyflawniadau yr adroddir amdanynt. Nodir y rhain yn ei Memorandwm ac Erthyglau Sefydlu a gellir eu crynhoi fel gwella bywydau pobl hŷn. Felly, mae'r lles a roddir i'r cyhoedd o ganlyniad i waith Age Cymru yn rhan annatod o'r gwasanaethau elusenol a gyflwynir a'r cymorth a roddir i bobl hŷn.

## **Strategaeth a Blaenoriaethau ar gyfer 2010-11**

Mae Age Cymru am greu byd lle mae pobl hŷn yn llwyddo. Cafodd sylfaenwyr Age Cymru eu hysbrydoli gan y weledigaeth hon i greu sefydliad newydd gan gydnabod bod llawer o waith i'w wneud i'w gwireddu.

Nod Age Cymru yw gwella bywyd i bobl hŷn, gwneud gwahaniaeth ymarferol go iawn i bobl heddiw, yn ogystal â gweithio i roi bywyd gwell i bobl hŷn yn y dyfodol.

### **Blaenoriaethau**

Yn ystod 2010/11, bu Age Cymru yn gweithio cyflwyno blwyddyn olaf y cynlluniau a ddrafftiodd ar gyfer Age Concern Cymru a Help the Aged yng Nghymru yn wreiddiol. Drwy wneud hynny, parhaodd yr elusen i wneud yn siwr bod pwyslais clir yn cael ei roi ar:

- Gyflawni ymrwymadau cyfredol
- Uno'r ddwy elusen
- Gwneud yn siwr bod Age Cymru yn gynaliadwy ac yn annibynnol yn yr hirdymor.

Gan ystyried y ffactorau hyn, dyma flaenoriaethau'r sefydliad ar gyfer 2010/11:

- Hyrwyddo cydraddoldeb, hawliau dynol a gwella gallu pobl hŷn i ddefnyddio eu hawliau a chyfrannu'n llawn at gymdeithas
- Gwneud yn siwr bod pobl hŷn yn byw'n iach am gyn hired â phosibl yn ogystal â hyrwyddo iechyd, lles ac annibyniaeth pobl hŷn
- Lleihau esgeulustod, anfantais, cyflawni mwy o gynhwysiad cymdeithasol a herio achosion tlodi
- Gweithio mewn partneriaeth i ddylanwadu'n eang a defnyddio adnoddau'n llawn
- Gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd a chyflawni rhagoriaeth sefydliadol.

## Gweithgareddau a Chyflawniadau

### 1. Hyrwyddo cydraddoldeb, hawliau dynol a gwella gallu pobl hŷn i ddefnyddio eu hawliau a chyfrannu'n llawn at gymdeithas

**Cydraddoldeb oed** yw un o nodau sylfaenol Age Cymru. Rydym wedi parhau i dynnu sylw at enghreifftiau o oedraniaeth a gwahaniaethu ar sail oed i gynorthwyo ein hymgyrch barhaus am gydraddoldeb oed drwy gydol y flwyddyn.

Cynhaliwyd cynhadledd gennym ar gyfer pobl hŷn o'r enw **Datblygu cydraddoldeb a materion amrywiaeth mewn henaint**. Ymwybyddiaeth o oed a chydraddoldeb oed yng nghyd-destun Deddf Cydraddoldeb 2010 oedd y pynciau dan sylw ac ystyriwyd cydraddoldeb ac amrywiaeth yn ehangach hefyd a chafwyd gweithdai a chyflwyniadau o safbwynt pobl hŷn sydd o leiafrif ethnig ac yn lesbiaid, yn hoyw neu'n drawsrywiol.

Cynhaliodd yr elusen stondin arddangos yng ngŵyl **Mardi Gras Caerdydd** yn 2010. Barnwyd bod ein presenoldeb yn llwyddiant ysgubol ar sail yr holl **wybodaeth a chynghor** a rannwyd. Roedd y wybodaeth yn cyfeirio'n benodol at brofiadau lesbiaid, hoywon a thrawsrywolion hŷn yn ogystal â gwybodaeth gyffredinol. Manteisiodd y tîm ar y cyfle i recriwtio aelodau i **Rwydwaith y Bobl Hŷn** ac i geisio barn am yr angen am eiriolaeth.

Rhodddwyd cymorth drwy gydol y flwyddyn i **Rwydwaith y Lesbiaid, Hoywon a Thrawsrywolion Hŷn** i roi llais i safbwyntiau amrywiaeth o bobl hŷn.

Ail-lansiwyd **Rhwydwaith y Bobl Ethnig Leiafrifol Hŷn** ym mis Chwefror 2011. Yn y cyfarfod cyntaf, etholodd y rhwydwaith Gadeirydd ac enwebu aelodau ar gyfer Fforwm Ymgynghorol Age Cymru.

## Mynd yn Hŷn yng Nghymru

Parhaodd Age Cymru i hybu Mynd yn Hŷn yng Nghymru, ein **hadnodd hyfforddi ymwybyddiaeth o oed**. Datblygwyd Mynd yn Hŷn yng Nghymru i gynorthwyo unigolion a sefydliadau i herio a dileu'r oedraniaeth sy'n medru bod tu cefn i'r driniaeth annerbyniol a roddir i bobl hŷn ac atal neu gyfyngu eu mynediad at nwyddau, cyfleusterau a gwasanaethau.

Fe wnaethom weithio mewn partneriaeth gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a Llywodraeth Cynulliad Cymru i gyflwyno'r adnodd ar waith mewn awdurdodau lleol ar draws Cymru er mwyn iddynt wneud defnydd llawn o'r wybodaeth a rhoi'r egwyddorion ar waith draws eu sefydliadau.

Yn ystod 2010, cynigiwyd sesiynau Mynd yn Hŷn yng Nghymru i'n partneriaid mewn canghennau **Age Concern Lleol** hefyd er mwyn iddynt allu hyfforddi staff a'u hysbysu am gyfleoedd rhaeadru.

Defnyddiwyd Mynd yn Hŷn yng Nghymru i ddatblygu **gweithdy hyfforddiant** ar gyfer **staff canolfannau galwadau** yn ystod 2010. Cyflwynwyd y gweithdai i gwmni cyfleustodau blaenllaw yn ystod yr hydref.

Mae'r teclyn **Sut I Diogeli Oed** wedi'i ddiweddarau i gyd-fynd â gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010 ac fe'i cyhoeddir ym mis Gorffennaf 2011.

## Cam-drin Pobl Hŷn

Mae diogelu pobl hŷn rhag cael eu cam-drin wedi parhau i fod yn flaenoriaeth i'r elusen. Mae'r prosiect wedi cyflwyno nifer sylweddol o ganlyniadau yn ystod 2010 /11.

Ym mis **Gorffennaf 2010**, cynhaliwyd **cynhadledd** i lansio ein **Manifffesto Cam-drin Pobl Hŷn**. Denodd y gynhadledd siaradwyr blaenllaw ac amlwg a chafodd gryn sylw gan y cyfryngau a'r papurau newydd. Fe atgyfnerthodd statws yr elusen fel arbenigwr ym maes cam-drin pobl hŷn a rhoddodd y cyfle i ni gyflwyno pryderon a materion yn uniongyrchol i'n cynulleidfa oedd yn cynnwys gweision sifil allweddol, pobl sy'n gweithio gyda phobl hŷn, yn ogystal â phobl hŷn eu hunain.

Ariannwyd **Manifffesto Cam-drin Pobl Hŷn** gan Comic Relief fel dogfen etifeddiaeth a dyma oedd penllanw gwaith y prosiect dros y pedair blynedd flaenorol. Dosrannwyd y manifffesto yn eang ymysg rhan-ddeiliaid a phobl hŷn. Mae rhai o Aelodau'r Cynulliad wedi'i defnyddio fel tystiolaeth mewn sawl sesiwn lawn yn y Cynulliad. Ar ben hynny, cyflwynwyd **Datganiad o Farn** i ategu'r manifffesto.

Llwyddodd y sylw eang a gyflawnwyd yn sgil y gynhadledd i gyfrannu'n sylweddol at godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o bobl hŷn yn cael eu cam-drin. Mae ymwybyddiaeth yn elfen hanfodol o'n gwaith er mwyn atal pobl hŷn rhag cael eu cam-drin ac roedd hwn yn un o sawl cyfle a ddefnyddiwyd gennym yn ystod y flwyddyn i dynnu sylw at y mater.

I gyd-fynd â'r gwaith o godi ymwybyddiaeth ymysg y cyhoedd, cyflwynodd y prosiect **fwletin rhannu gwybodaeth rheolaidd** i'n rhwydwaith o weithwyr proffesiynol a rhanddeiliaid i rannu arferion da ac arloesedd ar draws y sector.

Comisiwynwyd Age Cymru gan Gomisiynydd Pobl Hŷn Cymru i gynnal rhagor o **ymchwil am ddarparu eiriolaeth** yng Nghymru. Lansiodd **Hanfodion Eirioli 3** ar 16 Mawrth 2011 a rhoddodd gyfraniad cyfoes tuag at y sylfaen dystiolaeth er mwyn datblygu eiriolaeth yng Nghymru yn y dyfodol.

Rhoddodd yr elusen gyngor arbenigol i fwrdd prosiect **Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed** Llywodraeth Cynulliad Cymru yn ystod y flwyddyn.

## Ymgysylltu

Mae Age Cymru yn gweithio ar y sail y bydd pobl hŷn yn ganolog ym mhopeth rydym yn ei wneud. Drwy roi'r egwyddor hon ar waith, rydym yn cydnabod ac yn ceisio mynd i'r afael â phryder llawer o bobl hŷn nad oes ganddynt lais neu nad yw eu cyfraniadau'n cael eu gwerthfawrogi. Mae'r ddelwedd negyddol o fynd yn hŷn ac o bobl hŷn yn y cyfryngau yn gwaethgu'r broblem hon. Fel elusen, mae ein dull llywodraethu wedi'i sefydlu i wneud yn siwr bod pobl hŷn yn cael eu cynrychioli'n uniongyrchol ar ein Bwrdd o Ymddiriedolwyr a bod ein gwaith dylanwadu yn seiliedig ar faterion a phryderon sydd o bwys i bobl hŷn.

Yn ystod 2010, sefydlwyd **Rhwydwaith o Gadeiryddion Fforymau** ar gyfer Cymru gyfan gennym. Mae'r rhain yn cynnwys grwpiau rhanbarthol sy'n dod â fforymau pobl hŷn ynghyd i drafod materion cyffredin ac i gynorthwyo ei gilydd. Mae'r trefniadau rhanbarthol hyn yn elfennau allweddol o **Fforwm Ymgynghorol Age Cymru** a lansiodd ym mis Mai 2011. Bydd y fforwm ymgynghorol yn cwrdd dair gwaith y flwyddyn ac yn ethol cynrychiolydd ar gyfer Bwrdd Age Cymru. Yn ogystal â chynrychiolaeth ranbarthol, bydd y fforwm yn cynnwys cynrychiolwyr o sefydliadau cenedlaethol o bobl hŷn ac o rwydweithiau amrywiaeth Age Cymru.

Drwy gydol y flwyddyn, darparodd Age Cymru gymorth ysgrifenyddol i'r 3 sefydliad cenedlaethol o bobl hŷn ledled Cymru:

### **Confensiwn Cenedlaethol y Pensiynwyr Fforwm Pensiynwyr Cymru a Chymdeithas Genedlaethol Pensiynwyr Hŷn Cymru.**

Rhoddodd Age Cymru gymorth ysgrifenyddol a datblygol hefyd i'r sefydliadau cenedlaethol o bobl hŷn a sefydlodd **Senedd Pobl Hŷn Cymru**. Mae pob sefydliad pobl hŷn yng Nghymru yn gallu cymryd rhan yn Senedd Cymru fydd yn cwrdd ddwywaith y flwyddyn ac yn rhoi llais cyfunol cryf i bobl hŷn am faterion pwysig. Lansiodd y Senedd ar 1 Hydref 2010 gan Brif Weinidog Cymru, Carwyn Jones AC.

Ym mis **Chwefror 2011**, lansiodd **Ein Llais** gennym sef ein cylchlythyr newydd i bobl hŷn. Mae'n cynnwys cyfraniadau gan fforymau, unigolion hŷn ac Age Cymru yn ogystal â gwybodaeth y gall grwpiau ac unigolion ei defnyddio i'w cynorthwyo i gymryd rhan yn lleol neu'n genedlaethol.

Yn ystod 2010, parhawyd ein hymgyrch i annog y cyhoedd i gydio yn y cysyniad o gymdogaethau am oes a galluogi pobl i newid eu cymunedau er gwell. Cwblhawyd bron i 1000 'Cyfrifiannell Gymunedol' (teclyn a ddatblygwyd i asesu eu cymdogaethau) a lansiwyd adroddiad i amlinellu'r canlyniadau yng **Nghrŵp Amlbleidiol y Cynulliad am Bobl Hŷn** ym mis **Tachwedd 2010**. Roedd hwn yn amlinellu'r ymateb a gafwyd ledled Cymru gan amlygu ardaloedd sy'n wynebu anfanteision difrifol ac yn annog cymorth ar gyfer yr elfennau sy'n cyfrannu at greu cymunedau llwyddiannus am oes.

Mae ein Tîm Ymgysylltu a'n Tîm Materion Cyhoeddus wedi bod yn cydweithio'n agos i wneud yn siwr bod pobl hŷn wedi cael y cyfle i gyfrannu'n uniongyrchol at ein gwaith datblygu polisiau ac ymgyrchu. Mae grwpiau ffocws wedi'u cynnal ledled Cymru i ystyried blaenoriaethau ar gyfer Etholiadau'r Cynulliad yn 2011, materion sy'n ymwneud â thalu am ofal, dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus a blaenoriaethau ar gyfer y Maniffesto Cam-drin Pobl Hŷn.

Mae nifer o bartneriaid allweddol sydd eisiau ymgynghori â phobl hŷn wedi defnyddio arbenigedd ein Tîm Ymgysylltu gan gynnwys cyrff greu syniadau fel Ymddiriedolaeth Runnymede a sefydliadau gwladol fel Llywodraeth Cynulliad Cymru a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol.

### **Ein Gwaith yn y Dyfodol**

Yn ystod y flwyddyn i ddod, byddwn yn parhau i gynorthwyo sefydliadau cenedlaethol o bobl hŷn. Yn ogystal â'r rhai a gynorthwywyd yn ystod 2010/11, byddwn yn parhau i weithio gyda Chynghrair Pobl Hŷn Cymru i roi cymorth ysgrifenyddol a datblygol.

Byddwn yn ceisio cysylltu â rhagor o bobl hŷn drwy ein gwaith ymgysylltu i wneud yn siwr bod amrywiaeth eang o safbwyntiau'n cael eu clywed i gyfeirio gwaith yr elusen yn ogystal ag unigolion dylanwadol a llunwyr safbwyntiau yng Nghymru.

Byddwn yn parhau i ddatblygu a defnyddio Mynd yn Hŷn yng Nghymru i geisio codi ymwybyddiaeth o oed a newid agweddau at fynd yn hŷn. Byddwn yn ceisio datblygu ein gwaith i ddiogelu pobl hŷn ac yn parhau i herio oedraniaeth a gwahaniaethu ar sail oed.

### **2. Gwneud yn siwr bod pobl hŷn yn byw'n iach am gyn hired â phosibl yn ogystal â hyrwyddo iechyd, lles ac annibyniaeth pobl hŷn**

Mae manteision iechyd ac economaidd ymyrraeth gynnar a hyrwyddo i iechyd i'w gweld yn glir. Mae Age Cymru wedi datblygu a hyrwyddo dulliau cyfunol o safbwynt Heneiddio'n iach i geisio atal salwch yn nes ymlaen mewn bywyd os yw'n bosibl.

Drwy ein **Rhaglen Heneiddio'n Dda**, rydym wedi rhoi gwybodaeth a chymorth i aelodau Rhwydwaith Heneiddio'n Dda. Dyma grwpiau ledled Cymru sy'n defnyddio mentoriaid iechyd cymheiriaid i hyrwyddo negeseuon am heneiddio'n iach ymysg pobl hŷn. Rhoddwyd hyfforddiant a chyflwyniadau yn ystod y flwyddyn am sut i ymgysylltu â phobl hŷn er mwyn eu cynorthwyo a dylanwadu arnynt i wneud dewisiadau cadarnhaol am sut i fyw a'u hiechyd.

Cafodd rhaglen Heneiddio'n Dda ei henwebu ar gyfer Gwobrau Cydnabod Mentora a Chyfeillio Teithiau Cynorthwyo Bywyd yn 2010. Cafodd y rhaglen ei chydabod am ddangos canlyniadau rhagorol drwy fentora a chyfeillio pobl sy'n agored i niwed ac wedi'u heithrio'n gymdeithasol.

Mae ein **Rhaglen Cerdded Nordig** yn parhau i fynd o nerth i nerth. Yn ystod 2010, cynhaliwyd sesiynau rhagflas am Gerdded Nordig ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yng Nghanolfan Fynydd Libanus a chynhaliwyd sesiynau ychwanegol yng Nghaeau Llandaf yng Nghaerdydd, ym Merthyr Tudful ac yn y Ganolfan Gwlypdiroedd Cenedlaethol yn Llanelli. Cyflwynwyd rhaglenni cymorth gennym i arweinwyr Cerdded Nordig gwirfoddol yn rheolaidd drwy gydol y flwyddyn ac fe wnaethom barhau i recriwtio a hyfforddi arweinwyr newydd.

Yn 2010, enillodd ein Swyddog Gweithgareddau Corfforaethol statws Hyfforddwr Cerdded Nordig Rhyngwladol. Roedd hyn yn dipyn o gamp gan mai dim ond dwy o'r gwobrau hyn a gyflwynwyd yng Nghymru. Ar 10 Hydref, cynhaliwyd digwyddiadau gennym ym Mae Caerdydd ac yng Ngerddi Botaneg Genedlaethol Cymru i ddathlu'r Diwrnod Cerdded Nordig Cenedlaethol, gan godi rhagor o ymwybyddiaeth o fanteision **Cerdded Nordig**.

Mae ymgyrch **Gofal Piau Hi'r Gaeaf Hwn** yn ceisio rhoi cyngor a chymorth i bobl hŷn, i'w helpu i aros yn iach ac yn heini dros fisoedd y gaeaf. Mae'n cynnwys dosbarthu a rheoli adnoddau trwy'r Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus, paratoi cylchlythyrau cyson a diweddarau a rheoli'r Wefan Gofal Piau Hi'r Gaeaf Hwn. Roedd gennym grantiau ar gyfer grwpiau Age Concern lleol, a oedd yn creu amryw o brosiectau arloesol i gynnwys pobl hŷn ymhellach a'u cynorthwyo i weld pa fudd-daliadau sydd ar gael iddynt, i gael brechiadau ffliw a chael cyngor am ynni. Buom hefyd yn cydweithio â Galw Iechyd Cymru i roi **25,000 thermometr** i bobl hŷn yn ogystal â chyngor yn ymwneud â'r gaeaf.

Buom yn hyrwyddo **Wythnos Iechyd Rhywiol** ledled Cymru gan mai'r twf mewn iechyd rhywiol a heintiau a drosglwyddir yn rhywiol ymhlith pobl dros 50 oed oedd y brif thema. Cyflwynwyd 100 o becynnau Wythnos Iechyd Rhywiol gennym ymysg partneriaid lleol ym maes iechyd, awdurdodau lleol a'r sector gwirfoddol ledled Cymru yn ogystal â chydlynu datganiad cenedlaethol i'r wasg i hyrwyddo'r wythnos mewn cysylltiad â'r Dirprwy Brif Swyddog Meddygol a'r Gymdeithas Cynllunio Teulu.

Cafodd rhaglen **Fy Mywyd mewn Cartref Cymru** ei chydabod am ei gwaith drwy ennill '**Gwobr Arloesedd mewn Gofal**' yng **Ngwobrau Gofal mawreddog Cymru** ym mis Hydref 2010. Mae'r wobwr hon yn gydnabyddiaeth gan weithwyr gofal proffesiynol o bwysigrwydd gwaith arloesol rhaglen Fy Mywyd mewn Cartref Cymru yn ogystal â gwaith caled ac ymroddiad y tîm sy'n gyfrifol am y rhaglen.

Ariennir y rhaglen gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, trwy Her Iechyd Cymru, i weithio gyda thrigolion cartrefi gofal, eu perthnasau a staff, i ganfod a rhannu syniadau sy'n gwneud bywyd yn well i bobl sy'n byw yn, sy'n ymweld â neu sy'n gweithio mewn cartrefi gofal ar hyd a lled Cymru. Gall y rhain fod yn syniadau syml iawn neu'n newyddbethau cymhleth, ond yr un yw'r nod – gwella bywydau beunyddiol pobl mewn cartrefi gofal. Mae'r rhaglen yn darparu bwletinâu cylchlythyr cyson ar gyfer pob cartref gofal preswyl i bobl hŷn yng Nghymru ac mae'n darparu gweithdai ar gyfer staff mewn cartrefi sy'n cyfranogi, yn seiliedig ar themâu'r rhaglen. Yn ogystal, mae **cynhadledd** i 'Gydnabod,

rhannu a datblygu arfer da mewn cartrefi gofal i bobl hŷn yng Nghymru' a **seminar cenedlaethol** wedi'u cynnal i alluogi staff a rheolwyr cartrefi gofal i ddysgu am y rhaglen, sut y gallant gymryd rhan ynddi ac i sôn am arferion perthnasol sy'n cael eu datblygu.

Mae'r rhaglen wedi datblygu grantiau bychain hefyd i gynorthwyo gwirfoddoli lleol mewn cartrefi gofal ac mae cyrsiau hyfforddiant wedi'u cyflwyno i staff gofal am ddarparu gweithgareddau ac am hawliau dynol.

## **Gwanwyn**

Un o uchafbwyntiau Gwanwyn 2010 oedd lansio '**Aged to Perfection**', sef detholiad o waith ysgrifenedig newydd gan bobl hŷn, yng **Ngŵyl y Gelli**. Mae 'Aged to Perfection' yn cael ei ddosbarthu fel cyhoeddiad 'i'w rannu' sydd hefyd â thudalen ar Twitter. Rydym yn cael adborth rheolaidd bod y gwaith wedi mynd cyn belled ag UDA, Mecsico, Twrci, India a Seland Newydd yn ogystal â ledled y DU.

Roedd Gwanwyn 2010 yn cynnwys dros 300 o sesiynau, dan arweiniad 92 o grwpiau cymunedol. Denodd oddeutu 8,000 o bobl, sydd 14% yn uwch na 2009.

Mae'r staff wedi bod yn gweithio gydag uned Asesu Demensia yng Ngwesty Brenhinol Morgannwg i ddatblygu **Prosiect Llygad y Meddwl** sy'n cyflwyno celf i'r uned.

## **Ein Gwaith yn y Dyfodol**

Byddwn yn parhau ein rhaglen waith gryf i gynorthwyo **iechyd, lles ac annibyniaeth** pobl hŷn yng Nghymru. Byddwn yn ceisio recriwtio rhagor o aelodau ar gyfer y rhwydwaith Heneiddio'n Dda i roi cymorth ychwanegol i ragor o fentoriaid iechyd cymheiriaid sy'n gweithio yn ein cymunedau. Byddwn hefyd yn ceisio ehangu ein Rhaglen Cerdded Nordig drwy recriwtio a hyfforddi arweinwyr gwirfoddol mewn ardaloedd newydd.

Byddwn yn adolygu ac yn diweddarau ymgyrch Gofal Piau Hi'r Gaeaf Hwn i wneud yn siwr ein bod yn cyrraedd y bobl hŷn sydd fwyaf mewn angen gwybodaeth a chymorth am iechyd yn ystod y gaeaf.

Bydd Fy Mywyd Mewn Cartref Cymru yn gweithio gyda charfanau ychwanegol o gartrefi gofal i gofnodi a rhannu arfer da yng Nghymru a gwneud yn siwr bod arferion a ddatblygir yn cael ei rhannu a'u rhoi ar waith er lles preswylwyr cartrefi gofal.

Byddwn hefyd yn parhau i dyfu a datblygu Gwanwyn, sy'n dathlu creadigrwydd pobl hŷn yn ogystal ag annog a chynorthwyo cyfleoedd celf lleol parhaus i bobl hŷn.

## **3. Lleihau esgeulustod, anfantais, cyflawni mwy o gynhwysiad cymdeithasol a herio achosion tlodi**

### **Gwybodaeth a chyngor**

Wrth i ni geisio atal a lleihau tlodi ac anfantais ymysg pobl hŷn yng Nghymru, mae rhoi gwybodaeth amserol a chywir yn hollbwysig. Rydym wedi datblygu gwasanaeth blaenllaw sy'n rhoi gwybodaeth a chyngor dros y ffôn i bobl hŷn ledled Cymru.

Mae ein gwasanaeth yn gysylltiedig â'n partneriaid lleol i roi gwasanaethau wyneb yn wyneb. Rydym wedi creu tîm o gynghorwyr gwybodaeth sy'n ymateb i ymholiadau gan bobl hŷn, eu hyrwyddwyr a phartneriaid Age Cymru, gan alluogi pawb i wneud penderfyniadau deallus.

Rydym wedi cynyddu nifer yr adnoddau gwybodaeth sy'n benodol i Gymru, gan gynnwys *Pobl hŷn yng Nghymru: ffeithiau ac ystadegau allweddol ac Arweiniad byr am fudd-daliadau i bobl hŷn yng Nghymru*, yn ogystal ag amrywiaeth o ddalenni ffeithiau. Mae'r adnoddau hyn ar gael yn uniongyrchol i bobl hŷn ar ein gwefan neu ar bapur ac mae ein partneriaid hefyd yn eu defnyddio i roi gwybodaeth yn lleol.

Yn ystod 2010/11, sef blwyddyn gyntaf ein Llinell Gyngor, cawsom 1,824 o ymholiadau, llwythwyd 5,500 o adnoddau gwybodaeth oddi ar ein gwefan a dosbarthwyd nifer tebyg o ddeunydd gwybodaeth wedi'u hargraffu.

## Dylanwadu

Mae ein gwaith dylanwadu yn trawstorri drwy'r holl flaenoriaethau a nodwyd ond mae cryn bwyslais ar dlodi ac eithrio cymdeithasol.

I lansio ein brand newydd ym mis Ebrill 2010, cynhaliwyd digwyddiad '**Holi ac Ateb**' gennym ar gyfer pobl hŷn gyda chynrychiolwyr o'r pedair prif blaid. Fe'i cynhaliwyd ychydig cyn yr Etholiad Cyffredinol i roi'r cyfle i bobl hŷn holi'r gwleidyddion yn uniongyrchol.

Yn ystod misoedd yr haf, cyflwynwyd tystiolaeth a pholisïau gennym i bob un o'r 4 plaid wleidyddol yng Nghymru i ddylanwadu ar eu manifestos ar gyfer etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol yn 2011.

Ym mis Tachwedd 2010, lansiwyd yr adroddiad **Cyfleoedd a Heriau** oedd yn amlinellu safbwyntiau polisi'r elusen mewn derbyniad a gyflwynwyd gan Helen Mary Jones AC yn y Senedd. Roedd amrywiaeth o bartneriaid yn bresennol gan gynnwys Aelodau Cynulliad, rhan-ddeiliaid a phobl hŷn ac roedd yn gyfle defnyddiol i rwydweithio a dylanwadu.

Gwnaed cryn ymdrech i gynllunio a sicrhau presenoldeb y sefydliad yng **Nghynadleddau Gwanwyn Pleidiau Gwleidyddol Cymru** cyn etholiadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn 2011. Gan adeiladu ar lwyddiant 2010, cynhaliwyd cymysgedd o **gyfarfodydd ymylol a sesiynau hysbysu dros frecwast** ar gyfer gwleidyddion, gan gyflwyno'r prif themâu ym manifesto Age Cymru. Roedd y sesiynau hysbysu yn benodol yn rhoi cyfle uniongyrchol i wneud yn siwr bod ACau ac ASau yn ymwybodol o'r blaenoriaethau allweddol i bobl hŷn. Roedd gennym hefyd stondin arddangos yn y cynadleddau er mwyn i Age Cymru fod mor amlwg â phosibl ac i gyflwyno ein negeseuon mor eang â phosibl. Anfonwyd ein manifesto at bob ymgeisydd yn ogystal ag amrywiaeth o fudd-ddeiliaid eraill.

Un o brif lwyddiannau ein gweithgarwch cyn yr etholiad oedd creu fideo o bobl hŷn i roi eu safbwynt nhw am ein prif alwadau. Fe'i defnyddiwyd yng nghynadleddau'r pleidiau, y digwyddiad holi ac ateb a hwn oedd canolbwynt ein tudalennau am yr etholiad ar ein gwefan.

Paratôdd y tîm **hysbysiadau** rheolaidd yn ymateb i drafodaethau a chwestiynau a ofynnwyd yn y Cynulliad. Roedd hyn yn gwneud yn siwr bod Aelodau'r Cynulliad yn deall safbwyntiau pobl hŷn a'r elusen am y pynciau oedd yn cael eu trafod. Mae llwyddiant y sesiynau hyn wedi arwain at nifer cynyddol o geisiadau am wybodaeth a safbwyntiau gan y tîm. Rydym hefyd wedi gallu olrhain eu llwyddiant o ran sut maent yn cael eu defnyddio yn y Senedd. Er enghraifft, ar un achlysur ym mis Tachwedd 2010, cyflwynwyd gwybodaeth gennym ar gyfer dau gwestiwn gwahanol a ddyfynnwyd gan ddau AC. Yn nes ymlaen y prynhawn hwnnw, cynhaliwyd trafodaeth am adroddiad y Comisiynydd Pobl Hŷn a dyfynnwyd gwaith Age Cymru gan dri AC arall. Cafodd yr hysbysiadau hyn eu cyflwyno'n gyffredinol ar ein gwefan a'u hysbysebu ar *Twitter*.

Darparodd y tîm polisïau a materion cyhoeddus gymorth **ysgrifenyddol i Grŵp Amlbleidiol y Cynulliad am Bobl Hŷn** gan roi rhagor o gyfleoedd i ddylanwadu.

Cwblhawyd y gwaith am adolygiadau polisi cyntaf Age Cymru yn ystod y flwyddyn. 'Iechyd, lles a gofal cymdeithasol' a 'Chydraddoldeb a Hawliau Dynol' oedd y rhain ac maent yn rhan o'n fframwaith cadarn o lywodraethu polisïau.

Paratowyd tri deg **ymateb ymgynghorol** rhwng mis Ebrill 2010 a mis Mawrth 2011 i ofalu bod oed yn cael ei ystyried mewn amrywiaeth eang o feysydd polisi.

### **Ein Gwaith yn y Dyfodol**

Byddwn yn parhau i ddatblygu ein gwasanaeth gwybodaeth a chynghori o safon uchel drwy wneud yn siwr bod amrywiaeth eang o wybodaeth ar gael yn ddwyieithog i bobl hŷn yng Nghymru dros y ffôn ac yn ein cymunedau lleol.

Byddwn hefyd yn parhau i geisio newid bywydau pobl hŷn er gwell drwy ein gwaith dylanwadu, gan fanteisio ar gyfleoedd i ddylanwadu a gyflwynir gan Gynulliad Cenedlaethol newydd Cymru a'r pwerau deddfu newydd.

## **4. Gweithio mewn partneriaeth i ddylanwadu'n eang a defnyddio adnoddau'n llawn**

### **Partneriaid lleol**

Bu llawer iawn o gydweithio â changhennau Age Concern lleol ac Age UK yn ystod y flwyddyn i ddatblygu **cytundeb ar frand partneriaeth** i Gymru.

Mae'r gwaith manwl a chymhleth hwn wedi'i gynnal dros sawl cam, o'r ymgynghoriad cychwynnol i ddatblygu cytundeb cyfreithiol. Mae chwe sefydliad Age Concern lleol wedi cytuno i fod yn bartneriaid gyda ni erbyn hyn a byddant yn cael eu hail-frandio yn 2011.

Mae tîm y **Partneriaethau a Gwasanaethau** wedi rhoi cymorth ymarferol a hyfforddiant o bwys i sefydliadau Age Concern lleol drwy gydol y flwyddyn mewn meysydd sy'n cynnwys cynllunio busnesau, tendrau, ysgrifennu ceisiadau a rhoi cymorth i dderbyn amrywiaeth o grantiau Age UK.

Rhoddwyd cymorth ysgrifenyddol i **Bartneriaeth Age Concern Cymru** yn ystod ail hanner 2010. Drwy'r dull ffurfiol hwn y mae sefydliadau Age Concern wedi bod yn cydweithio ledled Cymru er lles pobl hŷn.

### **Cynghrair Henoed Cymru**

Mae Age Cymru wedi parhau i roi cymorth ysgrifenyddol i Gynghrair Henoed Cymru. Mae'r Gynghrair yn dod â sefydliadau cenedlaethol y trydydd sector sy'n ymwneud â materion pobl hŷn ynghyd ac yn ceisio hwyluso cydweithio ar draws y sector er lles pobl hŷn.

Yn ystod 2010, cynorthwyodd Age Concern y Gynghrair i newid pwyslais a chanolbwyntio ar flaenoriaethau strategol ar sail dau gyfarfod eu prif weithredwyr. Mae ymgysylltiad cynyddol aelodau'r Gynghrair yn dangos pa mor llwyddiannus fu'r dull newydd.

Cynorthwyodd Age Concern y Gynghrair i gyhoeddi manifesto ym mis Chwefror 2011 ac i drefnu cynhadledd llwyddiannus ar gyfer y trydydd sector ym mis Mawrth 2011.

### **Partneriaethau eraill**

Parhaodd Age Cymru i fod yn aelod amlwg o **Coalition on Charging Cymru**. Dyma grŵp lobïo sydd wedi bod yn ymgyrchu am ofal personol am ddim i bobl hŷn ac anabl yng Nghymru ers 2011. O ganlyniad i lobïo parhaus, cyflwynodd Llywodraeth Cynulliad Cymru ddeddfwriaeth i'w galluogi i reoleiddio faint mae awdurdodau lleol yn eu codi yn fwy cyson. Dilynwyd hyn gan **Fesur Gofal Cartref** fydd, o fis Ebrill 2011, yn cyflwyno uchafswm wythnosol newydd. Mae hyn yn gam pwysig ymlaen tuag at godi prisiau tecach am ofal cymdeithasol yng Nghymru. Cynrychiolodd Age Cymru'r Glymblaid ar grŵp cynghori'r Cynulliad sy'n gyfrifol am roi'r mesur ar waith.

Rydym yn dal i fod yn aelodau o **Grŵp Cynghori ar Dlodi Tanwydd** Llywodraeth Cynulliad Cymru, ac roeddem yn aelodau sefydlu o grŵp llywio'r **Siarter Tlodi Tanwydd**, ochr yn ochr â NEA Cymru, Cyswllt Defnyddwyr Cymru ac elusennau eraill. Lansiodd y Siarter ym mis Hydref 2009, i alw am weithredu ar frys i roi'r agenda tlodi tanwydd nôl ar y trywydd cywir ac ail-bwysleisio codi pobl allan o dlodi tanwydd. Roedd yn targedu Strategaeth Tlodi Tanwydd nesaf Llywodraeth Cynulliad Cymru'n benodol. Fe wnaethom gefnogi gweithgareddau'n ymwneud â'r Siarter, gan gynnwys digwyddiadau lobïo gydag Aelodau Cynulliad, y mae'r mwyafrif ohonynt wedi arwyddo'r Siarter. Mae Gweinidog yr Amgylchedd, Jane Davidson AC, wedi disgrifio'r cynghrair fel un o'r grwpiau lobïo mwyaf effeithiol ers datganoli. Rydym yn aelodau blaenllaw o **Gynghrair Gofalwyr Cymru** ac rydym wedi dadlau achos gofalwyr hŷn mewn sawl cyfarfod gweinidogaethol yn ystod y cyfnod.

Drwy weithio mewn partneriaeth gyda Dr Roger Blunden, rydym wedi llwyddo i gael **Grant Urddas Llywodraeth Cynulliad Cymru** i argraffu a dosbarthu **Fy Nyfodol**. Dyma gyhoeddiad sy'n galluogi unigolion i gofnodi beth fyddai orau ganddynt ar gyfer eu dyfodol ac mae'n ceisio gwella urddas mewn gofal drwy gynorthwyo pobl i gynnal eu hunaniaeth wrth iddynt ddibynnu ar eraill i ofalu amdanynt. Gwella ansawdd bywyd yr unigolyn yw'r nod drwy eu cynorthwyo i gadw eu hurddas, sef cysyniad ar wahân i wella ansawdd gofal.

Yn ystod tymor cynadleddau'r pleidiau, cymerodd Age Cymru ran gyda 10 sefydliad trydydd sector neu iechyd cenedlaethol yng Nghymru i gyflwyno sesiwn ar y cyd i wleidyddion am 'Atebion iechyd ar adegau anodd'. Sicrhaodd hyn fod anghenion pobl hŷn yn cael sylw yn ystod y cyfle allweddol hwn i ddylanwadu.

## Ein Gwaith yn y Dyfodol

Bydd cydweithio â'n partneriaid Age Cymru lleol yn parhau i fod yn flaenoriaeth i bob tîm ar draws yr elusen wrth i ni geisio gwella adnoddau ein partneriaid lleol i gynorthwyo pobl hŷn mewn cymunedau lleol ledled Cymru. Byddwn yn cydweithio â phartneriaid lleol, nid yn unig i wella adnoddau mewn gwasanaethau cyfredol, ond hefyd i ddatblygu amrywiaeth ehangach o wasanaethau a chymorth lle bo'n briodol.

Byddwn yn parhau i fod yn aelodau blaenllaw o'r rhwydweithiau a'r cynghreiriau sy'n rhannu ein huchelgais i wella bywydau pobl hŷn er mwyn i ni allu siarad a gweithredu gyda'n gilydd, cryfhau ein sefyllfaoedd cyfunol a rhoi blaenoriaeth i faterion pobl hŷn.

## 5. Gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd a chyflawni rhagoriaeth sefydliadol

Cwblhawyd ymarfer llwyddiannus yn ystod y flwyddyn i **gysoni** amodau a thelerau staff. Cynorthwywyd y gwaith hwn gan ddatblygiad ac adolygiad parhaus o bolisiau a gweithdrefnau priodol gan gynnwys adolygiad i **iechyd a diogelwch** sefydliadol a datblygu **Cynllun Iaith Gymraeg**. Cynhaliwyd gwaith gyda staff ac ymddiriedolwyr i ystyried **gwerthoedd a ffyrdd o ymddwyn mewn sefydliadau**.

Mae Age Cymru wedi cofrestru i gyflawni lefel efydd y **Wobr Iechyd i Weithleoedd Bach**. Mae'r wobwr yn farc ansawdd cenedlaethol o iechyd a diogelwch ar gyfer sefydliadau sy'n cyflogi llai na hanner cant o bobl. Mae'n broses ddatblygol sy'n seiliedig ar arferion da a gwelliant a gellir ei defnyddio i greu gweithgareddau sy'n hyrwyddo iechyd a lles gweithwyr.

Yn ogystal â chanolbwyntio ar ein materion yng Nghymru, gwnaethom barhau i ddatblygu ein perthynas ar lefel y DU ac ar lefel genedlaethol gyda'r cydweithwyr yn Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. I ategu ymrwymiad Age Cymru at gludiant cynaliadwy, llwyddodd yr elusen i gael grant gan gynllun **Creu Caerdydd Cynaliadwy**. Bydd y grant yn galluogi'r sefydliad i ehangu ei ymrwymiad at staff sy'n beicio drwy gynnig nifer o gyfleusterau allweddol yn y gweithle i feicwyr cyfredol yn ogystal ag annog beicwyr ychwanegol. Cyflwynodd Age Cymru gynllun Beicio i'r Gwaith hefyd sy'n galluogi staff i brynu beiciau drwy eu cyflogau.

Yn ystod 2010, buom yn datblygu **cynllun strategol tair blynedd** 2011-2014, yn ogystal â chynnal arolwg ysgrifenedig ac wyth digwyddiad ymgynghori ledled Cymru gyda phobl hŷn ac ymgynghori â staff ac ymddiriedolwyr fel ei gilydd.

Cynhaliodd y tîm cyfathrebu ac ymgynghori raglen waith estynedig i lansio'r **brand newydd** ym mis Ebrill 2010. Dilynwyd y lansiad hwn gyda lansiad **gwefan newydd Age Cymru** ym mis Mai oedd yn cynnwys amrywiaeth eang o wybodaeth ac yn annog pobl i gefnogi gwaith yr elusen. Rydym hefyd wedi cynyddu presenoldeb yr elusen ar rwydweithiau cymdeithasol **Facebook** a **Twitter** i godi ymwybyddiaeth o'n gwaith a chael cymorth gan amrywiaeth eang o gynulleidfaoedd.

Mae cyfres o **fewnrwydi** wedi'u datblygu ar gyfer staff, ymddiriedolwyr a'n partneriaid lleol. Yn ogystal â digwyddiadau a chynadleddau a gynhaliwyd gan Age Cymru, rydym hefyd wedi manteisio ar gyfleoedd gan sefydliadau eraill i wneud yn siwr bod ein gwaith a'n negeseuon yn cael eu rhannu'n eang. Er enghraifft, yng Nghynhadledd Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol a Chynhadledd Confederasiwn y GIG.

Drwy gydol y cyfnod, bu'r **cyfryngau** mewn cysylltiad i gael sylw gennym am amrywiaeth o faterion sy'n effeithio ar bobl hŷn gan gadarnhau statws y sefydliad fel arbenigwr yn y maes. Cyflwynwyd datganiadau gennym i'r wasg yn rheolaidd yn ogystal â pharhau i roi colofn wythnosol sy'n rhoi gwybodaeth a chyngor am amrywiaeth o faterion.

Mae ein gwaith codi arian yn hanfodol er mwyn cynnaladwyedd yr elusen. Bŷm yn gweithio'n galed i ddatblygu a manteisio'n llawn ar gyfleoedd i godi arian drwy, er enghraifft, gynlluniau fel **Big Knit** a'n galluogodd i weithio gyda **gwirfoddolwyr** a **noddwyr corfforaethol**. Mae'r elusen wedi meithrin sawl perthynas gorfforaethol yn ystod y cyfnod gan gynnwys gyda Nwy Prydain, Western Power Distribution a Wales and West Utilities.

### Ein Gwaith yn y Dyfodol

Byddwn yn parhau i feithrin diwylliant sy'n hybu creadigrwydd, hyblygrwydd a staff o safon uchel i wneud yn siwr bod staff yn meddu ar y sgiliau a'r adnoddau i berfformio'n effeithiol.

Byddwn yn cynnal system gadarn o reoli risgiau a byddwn yn cyflawni ein nodau gyda chymorth dulliau llywodraethu effeithiol.

Byddwn yn parhau i godi proffil Age Cymru i gynnal ein statws o fod yn yr elusen arweiniol yng Nghymru ynghylch oed a heneiddio. Byddwn yn rhoi cynllun ar waith i gynyddu ein hincwm elusennol ar gyfer ein defnydd ein hunain ac i gynorthwyo ein partneriaid lleol.

### Diolchiadau

Rydym yn hynod ddiolchgar i'r canlynol am eu cymorth ariannol a chyfraniadau o fath arall yn ystod y flwyddyn:

Llywodraeth Cynulliad Cymru, y Gronfa Loteri Fawr, Age UK, Cyngor Celfyddydau Cymru, Comic Relief, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Digital Outreach, Cyngor Sir Caerdydd, Comisiynydd Pobl Hŷn, Benthyciadau Barclays, Nwy Prydain, BUPA, Cyngor Dinas Caerdydd, Cartridge Mate, Decca Records, Asiantaeth yr Amgylchedd, Gofal Iechyd Hallmark, International Greetings, Gofal Iechyd Barchester, Parc Treftadaeth y Rhondda, Warwick Emanuel PR, Western Power Distribution, Esporta Group, Cymdeithas Osteoporosis, Cyfreithwyr Hugh James, B&Q, Berryman Lace Mawer, Cyfreithwyr Larby Williams, Cyfreithwyr Eaves, Cyfreithwyr Runett and co - a'r lluo o gwmnïau ac unigolion eraill sydd wedi rhoi'n hael a chodi arian ar ein rhan dros y flwyddyn.

## Adolygiad ariannol

Am yr eildro, mae Age Cymru yn defnyddio'r Cyfeiriad Uno gyda chaniatâd Comisiwn yr Elusennau i gyflwyno un gyfres gyfunol o gyfrifon ac adroddiad blynyddol ar gyfer Age Cymru a Chyngor Cymru ar Heneiddio. Daeth y Cytundeb Cynghrair Masnach rhwng Age UK Enterprises ac Age Concern Caerdydd a'r Fro ac Age Concern Morgannwg i ben ar 31 Mawrth 2011. Sefydlwyd Age Cymru Enterprises Limited gan Age Cymru fel is-gwmni y mae'n berchen arno'n llwyr ym mis Chwefror i roi cynnyrch a gwasanaethau i bobl hŷn yn y meysydd hyn. Mae'r cyfrifon hyd at 31 Mawrth yn cynnwys costau sefydlu cwmni newydd a ddechreuodd fasnachu ar 1 Ebrill 2011.

Y cyfrifon ar dudalennau 25 i 30 yw cyfrifon cyfunol yr elusen ac maent yn rhoi cyfrifon ar wahân ar gyfer Age Cymru, Age Concern Cymru ac Age Cymru Enterprises Limited.

Cyflwynir y datganiadau ariannol ar y ffurf sy'n ofynnol gan Ddatganiad o Arfer a Argymhellir (SORP) yr Elusen 2005. Dengys y Datganiad o Weithgareddau Ariannol (SOFA) incwm gros o'r holl ffynonellau a rhaniad y gweithgareddau rhwng cronfeydd cyfyngedig ac anghyfyngedig.

### Incwm

£2,413,083 oedd cyfanswm yr adnoddau a ddaeth i mewn ar gyfer 2010/11 (2009/10: £2,170,223), sy'n gynydd o 11%. Roedd £1,308,251 o'r incwm yn dod o grantiau, sy'n cynrychioli 54% o gyfanswm yr incwm (2009/10: £1,312,894 - 60%).

£634,078 oedd yr incwm o Age UK, sy'n 26% o gyfanswm yr incwm (2009/10: £589,510 - 27%). Derbyniodd Age Cymru £230,928 oddi wrth Age UK Enterprises Limited, sy'n 10% o gyfanswm yr incwm (2009/10: £135,193 - 6%).

Buddsoddwyd arian yn unol â Pholisi Rheoli'r Trysorlys, a arweiniodd at dderbyn incwm o £13,702 (2009/10: £8,696) yn ystod y flwyddyn.

### Gwariant

Canran cyfanswm y gwariant

	2010/11	2009/2010
	%	%
Gweithgareddau Elusennol	<b>95</b>	94
Cost codi arian	<b>3</b>	4
Llywodraethu	<b>2</b>	2
	<b>100</b>	100

£2,134,673 oedd y cyfanswm a wariwyd ar wariant elusennol (2009/10: £2,003,637). Dyma gynydd o 7%. Dangosir hyn ar y SOFA o dan y pum nod. Esbonnir y rhain yn y prif adroddiad ac fe'u dadansoddir yn nodyn 5.

Gwariwyd £71,947 ar godi arian (2009/10: £85,190).

Fel canran o gyfanswm y gwariant, 62% yw canran y gwariant ar staff yn y categorïau uchod (2009/10: 66%).

Ad-dalwyd £40,116 o'r benthychiad banc ar gyfer prynu'r swyddfeydd yn ystod y flwyddyn.

Roedd yr arian dros ben ar gyfer y flwyddyn yn cynnwys addasiad ffafriol o £70,000 ar gyfer pensiynau. Roedd hyn yn dilyn prisiad yr actwari ar 31 Mawrth o Gynllun Budd-daliadau Pensiwn Age Concern sydd bellach ar gau. Ceir manylion llawn yn nodyn 20 y cyfrifon.

Daeth dau brosiect cronfa gyfyngedig i ben yn ystod y flwyddyn, sef Cam-drin/Hyrwyddo Pobl Hŷn a Fforwm Gwledig Rhoi Llais i'n Henoed. Mae £83,185 yn llai o arian yn y cronfeydd cyfyngedig ers 1 Ebrill 2010 gan olygu bod £194,353 ar ôl. Mae hyn yn cynnwys £13,153 a gedwir ar ran Pwyllgor Codi Arian Caerdydd.

Mae £1,309,683 yn y cronfeydd anghyfyngedig ar ôl darparu'r diffyg disgwylledig mewn pensiynau. Mae hyn yn cynnwys £223,871 sydd wedi'i glustnodi ar gyfer:

1) Cynnwys ac ymgysylltu â phobl hŷn yng Nghymru. 2) Meithrin ymwybyddiaeth a chymorth hyrwyddo ym maes cam-drin pobl hŷn. 3) Cynorthwyo partneriaid lleol gyda'u costau ailfrandio a datblygu.

### **Polisi cronfeydd wrth gefn**

Mae Age Cymru yn ymrwymedig i weithredu'n effeithlon ac yn effeithiol. Cedwir cronfeydd wrth gefn ar lefel lle mae'r elusen a'i Ymddiriedolwyr wedi eu diogelu, gellir diwallu ymrwymadau a gall y sefydliad weithredu'n ddyfeisgar mewn hinsawdd newidiol. Wrth gadw cronfeydd wrth gefn, nid yw Age Cymru yn ceisio meithrin cyfoeth ariannol neu gronni arian i atodi unrhyw wariant a drefnwyd ar hyn o bryd. Bydd y cronfeydd wrth gefn yn cael eu cadw ar gyfer cyfyngau a chyfleoedd ac i liniaru yn erbyn y ffactorau a nodwyd yn asesiad risg y sefydliad.

**Cronfeydd cyfyngedig** - Mae lefel y cronfeydd wrth gefn yn seiliedig yn unig ar y fantolen ar unrhyw adeg, oherwydd bod incwm a gwariant yn cael eu cymhwyso i weithgaredd penodol yn unig.

**Cronfeydd anghyfyngedig** - Mae'r cronfeydd anghyfyngedig yn cynnwys cronfeydd wrth gefn dynodedig, a roddir naill ochr ar gyfer cyfyngau penodol. Nid yw'r ffaith bod y cronfeydd yma'n rhai dynodedig, er dibenion penodol gan yr Ymddiriedolwyr, yn eu cyfyngu'n gyfreithiol i gymhwyso'r cronfeydd ar gyfer y dibenion hynny. Yn ôl y polisi am gronfeydd wrth gefn: 'Dylai'r elusen geisio wneud yn siwr fod lefel ddigonol o arian wrth gefn. Y cronfeydd arian hyn sydd ar gael yw cronfeydd anghyfyngedig yr elusen ar wahân i'r asedau sefydlog a'r cronfeydd dynodedig. Mae'r arian wrth gefn hwn sydd ar gael yn dibynnu ar asesiad risg yr Ymddiriedolwyr o incwm yr elusen yn y dyfodol a'r costau posibl. Ar 31 Mawrth, roedd gan yr elusen 74% o'r cronfeydd wrth gefn y mae'n ei dargedu.

### **Polisi risg**

Mae'r Ymddiriedolwyr yn monitro'r prif risgiau sy'n effeithio ar yr elusen yn rheolaidd. Bydd y risgiau a ganfuwyd yn cael eu lliniaru trwy gyfrwng polisiau a gweithdrefnau effeithiol, sy'n cynnwys pob rhan o arferion gweithredol a rheolaethau ariannol manwl fydd yn cael eu hadolygu a'u profi'n rheolaidd.

### **Polisi buddsoddi**

Bydd Age Cymru yn gwneud defnydd llawn o'r cronfeydd sydd ar gael. Fodd bynnag, mae natur y cronfeydd wrth gefn yn dynodi y dylai pob cronfa o'r fath gael eu cadw at ddefnydd parod, sydd ynddo'i hun yn debygol o leihau'r llog sydd ar gael ar y fath gronfeydd. Mae'r Ymddiriedolwyr yn adolygu'r polisi'n flynyddol gan ddilyn cyngor y Pwyllgor Archwilio, Risg a Pherfformiad.

### **Polisi cyflwyno grantiau**

Mae Age Cymru yn rhoi grantiau bach i fudiadau Age Concern, o bryd i'w gilydd, i gefnogi cynlluniau a gytunwyd gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr.

## Cyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr

Mae'r Ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr ar Age Cymru, er dibenion cyfraith cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol, yn unol â'r gyfraith gymwys a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig (Arferion Cyfrifyddu Cymeradwy Cyffredinol y Deyrnas Unedig).

Mae cyfraith cwmnïau'n galw ar yr Ymddiriedolwyr i baratoi datganiadau ariannol ar gyfer pob blwyddyn ariannol, a fydd yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa'r cwmni elusennol a'r grŵp, ac o'r mewnlif adnoddau a chymhwysiad adnoddau, yn cynnwys incwm a gwariant, y cwmni elusennol a'r grŵp yn y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol yma, mae'n ofynnol i'r Ymddiriedolwyr i:

- ddewis polisiau cyfrifyddu addas ac yna'u cymhwyso nhw'n gyson
- arsylwi ar y dulliau a'r egwyddorion yn SORP yr Elusen
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac sy'n ddoeth
- datgan p'un ai y dilynwyd y Safonau Cyfrifyddu DU cymwys, yn amodol ar unrhyw wyriadau yn y deunydd a ddatgelwyd ac a esboniwyd yn y datganiadau ariannol
- paratoi'r adroddiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol rhagdybio y bydd y cwmni elusennol yn dal i fod mewn busnes.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu priodol sy'n datgelu, gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol y cwmni elusennol a'r grŵp, i'w galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Cwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r cwmni elusennol a'r grŵp, ac felly am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll neu unrhyw afreoleidd-dra arall.

Cyn belled ag y mae'r Ymddiriedolwyr yn ymwybodol, does dim gwybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad nad yw archwilwyr y cwmni elusennol yn ymwybodol ohono, ac mae'r Ymddiriedolwyr wedi cymryd pob cam y dylent wedi gwneud i'w gwneud nhw eu hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad ac i sefydlu bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal a chadw a chywirdeb y wybodaeth gorfforaethol ac ariannol sydd wedi'i chynnwys ar wefan y cwmni elusennol. Mae'n bosibl bod deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig, sy'n rheoli'r modd mae datganiadau ariannol yn cael eu paratoi a'u lledaenu, yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Cadeirydd

Trysorydd

Dyddiad:

8/8/11

Dyddiad:

8/8/11

## **Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Ymddiriedolwyr Age Cymru Cyfyngedig**

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Age Cymru a'r grŵp ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben ar 31 Mawrth 2010, sy'n cynnwys Datganiad o Weithgareddau Ariannol, y Datganiad o Gyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig, y Fantolen a'r nodiadau perthynol. Paratowyd y datganiadau ariannol yma'n unol â'r polisiau cyfrifyddu a draethwyd ynddynt.

Cyflwynir yr adroddiad hwn i aelodau'r elusen yn unig, fel corff, yn unol ag Adran 495 o Ddeddf Cwmnïau 2006. Gwnaethpwyd ein gwaith archwilio fel y medrwn ddatgan, wrth aelodau'r elusen, y materion hynny y mae gofyn i ni eu datgan wrthynt mewn adroddiad archwilydd ac nid ar gyfer unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn ysgwyddo cyfrifoldeb tuag at unrhyw un ar wahân i'r elusen ac aelodau'r elusen, fel corff, am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn neu am y barnau yr ydym ni wedi eu ffurfio.

### **Cyfrifoldebau Priodol yr Ymddiriedolwyr a'r Archwilwyr**

Mae cyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr ar y cwmni, er dibenion cyfraith cwmnïau) am baratoi'r Adroddiad Blynyddol a'r datganiadau ariannol, yn unol â'r gyfraith gymwys a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig (Arferion Cyfrifyddu Cymeradwy Cyffredinol y Deyrnas Unedig) ac am fod yn fodlon bod datganiadau ariannol yr elusen a'r grŵp yn rhoi darlun cywir a theg, wedi cael eu hamlinellu yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr.

Ein cyfrifoldeb ni yw archwilio'r datganiadau ariannol, yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddio perthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Gyfrifyddu (DU ac Iwerddon). Adroddwn i chi ein barn p'un ai bod y datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg, eu bod wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu Cymeradwy Cyffredinol y Deyrnas Unedig, a'u bod wedi cael eu paratoi yn unol â Deddf Cwmnïau 2006.

Adroddwn i chi hefyd ein barn p'un ai bod y wybodaeth a roddwyd yn Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr yn gyson gyda'r datganiadau ariannol.

Yn ogystal, adroddwn i chi os, yn ein barn ni, nad yw'r elusen a'r grŵp wedi cadw cofnodion cyfrifyddu digonol, os nad yw datganiadau ariannol yr elusen yn cyd-fynd â'r cofnodion cyfrifyddu a'r dychweliadau, os nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnom ar gyfer yr archwiliad, neu os na ddatgelwyd tâl yr Ymddiriedolwyr a draethwyd gan y gyfraith.

Rydym yn darllen Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr ac rydym yn ystyried y goblygiadau i'n hadroddiad ni, os ydym yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau amlwg ynddo.

## Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Ymddiriedolwyr Age Cymru Cyfyngedig – parhad ...

### Sail barn yr archwiliad

Fe wnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Gyfrifyddu (DU ac Iwerddon) a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae archwiliad yn cynnwys archwilio, ar sail prawf, tystiolaeth sy'n berthnasol i'r symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol. Mae hefyd yn cynnwys asesu amcangyfrifon sylweddol a dyfarniadau a wnaed gan yr Ymddiriedolwyr wrth baratoi'r datganiadau ariannol, a ph'un ai bod y polisiau cyfrifyddu'n briodol i amgylchiadau'r elusen, yn cael eu cymhwyso'n briodol a'u datgelu'n ddigonol.

Fe wnaethom drefnu a chynnal ein harchwiliad er mwyn caffael yr holl wybodaeth ac esboniadau yr oeddem yn eu hystyried yn ofynnol er mwyn ein darparu â thystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd o unrhyw gamddatganiadau materol, boed hynny trwy dwyll neu afreoleidd-dra arall neu trwy gangymeriad. Wrth ffurfio ein barn, fe wnaethom ni hefyd werthuso digonolrwydd cyffredinol cyflwyniad y wybodaeth yn y datganiadau ariannol.

### Barn

Yn ein barn ni:

- mae'r datganiadau'n rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa'r elusen a'r grŵp ar yr 31 Mawrth 2010 ac o'i fewnlif adnoddau a chymhwysiad adnoddau, yn cynnwys ei incwm a'i wariant, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny
- paratowyd y datganiadau ariannol yn briodol, yn unol ag Arferion Cyfrifyddu Cymeradwy Cyffredinol y Deyrnas Unedig
- paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â Deddf Cwmnïau 2006, ac
- mae'r wybodaeth a roddwyd yn Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr yn gyson gyda'r datganiadau ariannol.



Ian Thomas BSc FCA  
Uwch Archwilydd Statudol  
**Ar gyfer ac ar ran Broomfield & Alexander Limited**  
Archwilwyr Statudol a Chyfrifwyr Siartredig,  
Tŷ Derw  
Lime Tree Court  
Parc Busnes Porth Caerdydd  
Caerdydd  
CF23 8AB

Dyddiad: 15/8/2011

**Datganiad Gyfunol o Weithgareddau Ariannol Age Cymru (gan gynnwys y Cyfrif Elw a Cholled) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

	Nodyn	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cronfeydd Cyfyngedig £	2011 Cyfanswm Cronfeydd £	2010 Cyfanswm Cronfeydd £
<b>INCWM</b>					
<b>Incwm o gronfeydd a grëwyd</b>					
Incwm gwirfoddol:					
Cymynroddion	4	77,543	1,394	78,937	50,333
Grantiau	2.1	787,232	521,019	1,308,251	1,312,894
Rhoddion	3	90,242	2,558	92,800	26,661
Gweithgareddau Codi Arian:					
Age UK		634,078	-	634,078	589,510
Cynhadledd a digwyddiadau		183	-	183	6,364
Incwm buddsoddi: Llog y banc		13,702	-	13,702	8,696
<b>Incwm o weithgareddau elusennol</b>					
Age Concern Enterprises Cyf.		230,928	-	230,928	135,193
Manwerthu Age UK		25,329	-	25,329	12,492
Hyfforddiant		-	-	-	-
Aelodaeth		-	7,346	7,346	7,490
<b>Incwm arall</b>		<u>13,859</u>	<u>7,670</u>	<u>21,529</u>	<u>20,590</u>
<b>CYFANSWM INCWM</b>		<u>1,873,096</u>	<u>539,987</u>	<u>2,413,083</u>	<u>2,170,223</u>
<b>GWARIANT</b>					
<b>Cost codi arian:</b>					
Cost codi arian gwirfoddol		71,947	-	71,947	85,190
<b>Gweithgareddau elusennol:</b>					
Cydraddoldeb a hawliau dynol	5.1	368,233	49,418	417,651	405,197
Heneiddio'n iach	5.1	-	526,464	526,464	429,933
Cynnwys a chyfrannu	5.1	386,745	4,874	391,619	312,833
Herio esgeulustod, unigedd a thlodi	5.1	361,178	48,520	409,698	446,492
Cymorth i rwydweithiau	5.1	389,241	-	389,241	409,182
<b>Costau llywodraethu</b>	6.1	<u>40,233</u>	-	<u>40,233</u>	<u>48,970</u>
<b>CYFANSWM GWARIANT</b>		<u>1,617,577</u>	<u>629,276</u>	<u>2,246,853</u>	<u>2,137,797</u>
<b>Incwm net cyn trosglwyddiadau</b>		<u>255,519</u>	<u>(89,289)</u>	<u>166,230</u>	<u>32,426</u>
Trosglwyddiadau Gros Rhwng Cronfeydd		(6,104)	6,104	-	-
<b>Symudiad net ar gronfeydd</b>		<u>249,415</u>	<u>(83,185)</u>	<u>166,230</u>	<u>32,426</u>
<b>Cyfanswm y cronfeydd a ddygwyd ymlaen</b>		<u>990,268</u>	<u>277,538</u>	<u>1,267,806</u>	<u>1,255,380</u>
<b>Pensiwn (dros ben/diffyg)</b>	20	<u>1,239,683</u>	<u>194,353</u>	<u>1,434,036</u>	<u>1,287,806</u>
		<u>70,000</u>	-	<u>70,000</u>	<u>(20,000)</u>
<b>CYFANSWM Y CRONFEYDD A DDYGWYD YMLAEN</b>		<u>1,309,683</u>	<u>194,353</u>	<u>1,504,036</u>	<u>1,267,806</u>

Mae'r datganiad o weithgareddau ariannol yn cynnwys holl enillion a cholledion y flwyddyn.

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithgareddau sy'n parhau.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 53 yn rhan o'r datganiadau ariannol.

**Datganiad o Weithgareddau Ariannol Age Cymru  
(gan gynnwys y Cyfrif Elw a Cholled)  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

	Nodyn	Cronfeydd Anghyfyngedi g £	Cronfeydd Cyfyngedig £	2011 Cyfanswm Cronfeydd £	2010 Cyfanswm Cronfeydd £
<b>INCWM</b>					
<b>Incwm o gronfeydd a grëwyd</b>					
Incwm gwirfoddol: Cymynroddion	4	77,543	1,394	78,937	50,333
Grantiau	2.2	785,657	521,019	1,306,676	1,306,300
Rhoddion	3	90,242	2,558	92,800	26,661
Gweithgareddau Codi Arian:					
Age UK		634,078	-	634,078	589,510
Cynhadledd a digwyddiadau		183	-	183	6,364
Incwm buddsoddi: Llog y banc		13,702	-	13,702	8,696
<b>Incwm o weithgareddau elusennol</b>					
Age Concern Enterprises Cyf		230,928	-	230,928	135,193
Manwerthu Age UK		25,329	-	25,329	12,492
Hyfforddiant		-	-	-	-
Aelodaeth		-	7,346	7,346	7,490
<b>Incwm arall</b>		<b>(13,872)</b>	<b>7,670</b>	<b>(6,202)</b>	<b>(6,710)</b>
<b>CYFANSWM INCWM</b>		<b>1,843,790</b>	<b>539,987</b>	<b>2,383,777</b>	<b>2,136,329</b>
<b>GWARIANT</b>					
<b>Cost codi arian:</b>					
Cost codi arian gwirfoddol		70,275	-	70,275	85,190
<b>Gweithgareddau elusennol</b>					
Cydraddoldeb a hawliau dynol	5.2	359,674	49,418	409,092	395,724
Heneiddio'n iach	5.2	-	526,464	526,464	429,933
Cynnwys a chyfrannu	5.2	377,756	4,874	382,630	303,359
Herio esgeulustod, unigedd a thlodi	5.2	352,783	48,520	401,303	446,492
Cymorth i rwydweithiau	5.2	380,194	-	380,194	381,882
<b>Costau llywodraethu</b>	<b>6.2</b>	<b>39,298</b>	<b>-</b>	<b>39,298</b>	<b>48,970</b>
<b>CYFANSWM GWARIANT</b>		<b>1,579,980</b>	<b>629,276</b>	<b>2,209,256</b>	<b>2,091,550</b>
<b>Incwm net cyn trosglwyddiadau</b>		<b>263,810</b>	<b>(89,289)</b>	<b>174,521</b>	<b>44,779</b>
Trosglwyddiadau Gros Rhwng Cronfeydd		(6,104)	6,104	-	-
<b>Symudiad net ar gronfeydd</b>		<b>257,706</b>	<b>(83,185)</b>	<b>174,521</b>	<b>44,779</b>
<b>Cyfanswm y cronfeydd a ddygwyd ymlaen</b>		<b>990,268</b>	<b>277,538</b>	<b>1,267,806</b>	<b>1,243,027</b>
<b>Diffyg pensiwn</b>	<b>20</b>	<b>1,247,974</b>	<b>194,353</b>	<b>1,442,327</b>	<b>1,287,806</b>
		<b>70,000</b>	<b>-</b>	<b>70,000</b>	<b>(20,000)</b>
<b>CYFANSWM Y CRONFEYDD A DDYGWYD YMLAEN</b>		<b>1,317,974</b>	<b>194,353</b>	<b>1,512,327</b>	<b>1,267,806</b>

Mae'r datganiad o weithgareddau ariannol yn cynnwys holl enillion a cholledion y flwyddyn.

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithgareddau sy'n parhau.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 53 yn rhan o'r datganiadau ariannol.

**Datganiad o Gyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig Age Cymru  
Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

	<b>2011</b>	<b>2010</b>
	<b>£</b>	<b>£</b>
Dros ben ar gyfer y flwyddyn ariannol	<b>174,521</b>	44,779
Enillion/(colledion) Actwari ar y Cynllun Pensiwn ar gyfer y flwyddyn	<b>20 70,000</b>	(20,000)
Cyfanswm enillion a cholledion cydnabyddedig ar gyfer y flwyddyn	<b>244,521</b>	24,779

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 53 yn rhan o'r Datganiadau ariannol.

**Age Cymru**  
**Datganiad Gyfunol o Gyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig**  
**Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

	<b>2011</b>	2010
	<b>£</b>	<b>£</b>
Dros ben ar gyfer y flwyddyn ariannol	<b>166,230</b>	32,426
Enillion/(colledion) Actwari ar y Cynllun Pensiwn ar gyfer y flwyddyn	<b>20 70,000</b>	(20,000)
Cyfanswm enillion a cholledion cydnabyddedig ar gyfer y flwyddyn	<b><u>236,230</u></b>	<u>12,426</u>

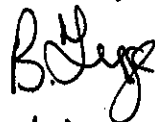
Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 53 yn rhan o'r Datganiadau Ariannol.

**Datganiad Cyfunol Age Cymru, Age Concern Cymru ac Age Cymru Enterprises Cyf.  
ar 31 Mawrth 2011**

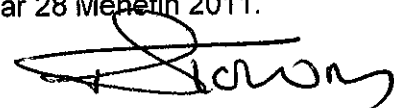
	Nodyn	2011		2010	
		£	£	£	£
<b>Asedau Sefydlog</b>					
Asedau diriaethol	9.1		974,747		991,500
Buddsoddiadau	10		<u>30,000</u>		<u>30,000</u>
			<b>1,004,747</b>		<b>1,021,500</b>
<b>Asedau Cyfredol</b>					
Dyledwyr	11.1	39,690		64,400	
Arian yn y Banc ac Mewn Llaw	12.1	<u>1,270,511</u>		<u>1,110,694</u>	
		<b>1,310,201</b>		<b>1,175,094</b>	
<b>Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn</b>	13.1	<u>(361,421)</u>		<u>(368,554)</u>	
<b>Asedau cyfredol net</b>			<b>948,780</b>		<b>806,540</b>
<b>Rhwymedigaethau sy'n ddyledus wedi mwy na blwyddyn</b>	14		<u>(372,491)</u>		<u>(413,234)</u>
			<b>1,581,036</b>		<b>1,414,806</b>
<b>Darpariaethau</b>	20		<u>(77,000)</u>		<u>(147,000)</u>
<b>Cyfanswm asedau net</b>	17		<u><b>1,504,036</b></u>		<u><b>1,267,806</b></u>
<b>Cronfeydd:-</b>					
<b>Cronfeydd cyfyngedig:</b>	15		<b>194,353</b>		<b>277,538</b>
<b>Cronfeydd anghyfyngedig:</b>					
Cronfeydd dynodedig	16	223,871		139,623	
Cronfeydd Cyffredinol heb gynnwys y diffyg pensiynau		1,162,812		997,645	
Diffyg pensiynau	20	<u>(77,000)</u>		<u>(147,000)</u>	
Cronfeydd cyffredinol			<u><b>1,309,683</b></u>		<u><b>990,268</b></u>
<b>Cyfanswm y Cronfeydd</b>	17		<u><b>1,504,036</b></u>		<u><b>1,267,806</b></u>

Cymeradwyodd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr y Datganiadau hyn ar 28 Mehefin 2011.

Cadeirydd:



Trysorydd:



Dyddiad:

8/8/11

Dyddiad:

8/8/11

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 53 yn rhan o'r Datganiadau ariannol.

**Mantolen Age Cymru ar 31 Mawrth 2011**

	Nodyn	2011		2010	
		£	£	£	£
<b>Asedau sefydlog</b>					
Asedau diriaethol	9.2		40,961		44,124
Buddsoddiadau	10		<u>30,000</u>		<u>30,000</u>
			<b>70,961</b>		<b>74,124</b>
<b>Asedau cyfredol</b>					
Dyledwyr sy'n ddyledus ar ôl dros flwyddyn	11.2	526,019		494,093	
Dyledwyr	11.2	39,690		64,400	
Arian yn y Banc ac Mewn Llaw	12.2	<u>1,270,462</u>		<u>1,110,694</u>	
		<b>1,836,171</b>		<b>1,669,187</b>	
<b>Credydwyr:</b> Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	13.2	<u>(317,805)</u>		<u>(328,505)</u>	
<b>Asedau cyfredol net</b>			<b>1,518,366</b>		<b>1,340,682</b>
<b>Darpariaethau</b>	20		<u>(77,000)</u>		<u>(147,000)</u>
<b>Cyfanswm asedau net</b>			<u><b>1,512,327</b></u>		<u><b>1,267,806</b></u>
<b>Cronfeydd</b>					
<b>Cronfeydd cyfyngedig:</b>	15		194,353		277,538
<b>Cronfeydd anghyfyngedig:</b>					
Cronfeydd dynodedig	16	223,871		139,623	
Cronfeydd Cyffredinol heb gynnwys y diffyg pensiynau		1,171,103		997,645	
Diffyg pensiynau	20	<u>(77,000)</u>		<u>(147,000)</u>	
Cronfeydd cyffredinol			<u>1,317,974</u>		<u>990,268</u>
<b>Cyfanswm y cronfeydd</b>			<u><b>1,512,327</b></u>		<u><b>1,267,806</b></u>

Cymeradwyodd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr y Datganiadau hyn ar 28 Mehefin 2011.

Cadeirydd:

*B. Jones*

Trysorydd:

*J. Jones*

Dyddiad:

8/8/11

Dyddiad:

8/8/11

Mae'r nodiadau ar dudalennau 31 i 53 yn rhan o'r Datganiadau ariannol.

## Age Cymru Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### 1. Polisiâu Cyfrifyddu

#### Sail Cyfrifo

Paratowyd y cyfrifon yn unol â'r safonau cyfrifyddu cymwys, gan gynnwys Datganiad o Arfer a Argymhellir 2005. Maent yn ymgorffori canlyniadau prif weithgareddau'r elusen, a ddisgrifiwyd yn Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr ac sy'n parhau. Disgrifir y polisiâu cyfrifyddu penodol a fabwysiadwyd isod.

#### Costau Hanesyddol

Paratowyd y Datganiadau ariannol yn unol â'r confensiwn cost hanesyddol.

#### Statws Elusen

Ar 1 Ebrill 2009, unodd Age Concern Cymru gyda Help the Aged yng Nghymru i ffurfio Age Cymru. Cwmni cyfyngedig trwy warant newydd yw Age Cymru, gyda statws elusennol. Cymerodd Age Cymru'r awenau am holl asedau a rhwymedigaethau Age Concern Cymru (ac eithrio'r eiddo rhydd-ddaliol, y benthyciad banc a'r rhaglen cronfa gyfyngedig Cydraddoldeb) yn ogystal â gweithrediadau cytunedig Help the Aged yng Nghymru.

Sefydlodd Age Cymru gwmni preifat a gyfyngir gan gyfranddaliadau. Mae Age Cymru Enterprises Cyfyngedig yn berchen yn llawn i Age Cymru, a 06776928 yw rhif cofrestru'r cwmni.

Dechreuodd Age Cymru Enterprises fasnachu ar 1 Ebrill 2011. Mae'r cyfrifon cyfunol yn cynnwys y costau sefydlu cychwynnol a'r asedau.

#### Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae asedau sefydlog unigol sy'n costio £250 neu fwy yn cael eu cyfalafu am y gost.

Darperir dibrisiad yn ôl y cyfraddau blynyddol isod, er mwyn gwaredu pob ased dros ei oes ddefnyddiol amcangyfrifol:

Eiddo ar Brydles	2% ar y gost
Cerbydau Modur	20% ar y gost
Peiriannau ac Offer	rhwng 20% a 33% ar y gost

#### Grantiau Derbyniadwy a Thaladwy

Mae grantiau derbyniadwy'n cael eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn maent yn ddyledus. Mae grantiau taladwy yn cael eu codi ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn maent yn ddyledus.

#### Cymynroddion a Rhoddion

Mae cymynroddion a rhoddion a phob math arall o dderbynebau o weithgareddau codi arian, sy'n cael eu hadrodd i fod yn gros, yn cael eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn y derbyniwyd nhw.

#### Datganiad Llif Arian

Mae'r elusen wedi manteisio ar yr eithriad a ddarparwyd gan Safon Adrodd Ariannol Rhif 1 ac nid yw wedi paratoi Datganiad Llif Arian ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011.

## Age Cymru Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### 1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

#### Rhwymedigaethau

Caiff y datganiadau ariannol eu paratoi ar sail gronïadol, ac felly maent yn cydnabod pob rhwymedigaeth pan fod yr elusen yn ymrwymo ei hun i draul neu ymrwymiad contract.

#### Asedau Buddsoddi

Mae asedau buddsoddi yn gynwysedig yn y cyfrifon ar werth y farchnad ble eu cedwir fel buddsoddiad parhaus cânt eu cynnwys fel asedau sefydlog. Os bydd y buddsoddiad yn cael ei sylweddoli o fewn deuddeg mis, caiff ei gategoreiddio fel ased cyfredol.

#### Cyfrifon Cyfunol

Mae'r cyfrifon hyn yn ymwneud ag Age Cymru ac Age Concern Cymru. Cytunwyd ar gyfrifon cyfunol Age Concern Cymru ac Age Cymru gan Fwrdd Ymddiriedolwyr, yn dilyn Cyfarwyddyd Cyfunol.

#### Costau pensiwn

Mae'r elusen yn cyfranogi yng Nghynllun Budd-daliadau Ymddeol Age Concern a Chynllun Help the Aged – cynllun Standard Life GPP. Ers 1 Hydref 2001, roedd gan Gynllun Age Concern adrannau wedi'u diffinio ar gyfer cyfraniadau a buddion.

Caewyd yr adran buddion wedi'u diffinio i'r holl aelodau yn 2008/09.

Caiff yr holl gyfraniadau yn y flwyddyn eu codi ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol wrth iddynt ddod yn daladwy, yn unol â rheolau'r cynllun(iau).

#### Dyrannu costau

Rhannwyd gwariant gan yr elusen, yn y flwyddyn rhwng y cronfeydd anghyfyngedig a'r cronfeydd cyfyngedig, ac fe'u dadansoddiwyd rhwng gweithgareddau elusennol, costau llywodraethu a chost codi arian. Dyrannwyd gwariant ar sail yr amser a dreuliwyd gan staff ar yr amrywiol weithgareddau.

#### Gweithgareddau Elusennol

Mae hyn yn cynnwys yr holl wariant sy'n ymwneud yn uniongyrchol â nodau'r elusen fel a ganlyn:

- I leihau anfantais ac amddifadedd yn y dyfodol trwy hyrwyddo cydraddoldeb oed, herio oedraniaeth ac atgyfnerthu gallu pobl hŷn i ymarfer eu hawliau dynol
- I fwyhau eu disgwyliad bywyd iach a hybu iechyd, annibyniaeth a lles pobl hŷn
- I hwyluso a hyrwyddo cyfranogiad, cynhwysiant, grymster a chyfraniad pobl hŷn
- I ddylanwadu newid i wella bywyd i bobl hŷn, trwy frwydro yn erbyn unigedd a herio esgeulustod ac achosion tlodi
- I gyflawni cynaliadwyedd a rhagoriaeth drefniadaethol, er mwyn parhau gyda'n gwaith gyda, ac ar gyfer, pobl hŷn.

## Age Cymru Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### 1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

#### Costau Llywodraethu

Mae'r costau hyn yn cynnwys cost trefniadau llywodraethu sy'n ymwneud â rhedeg Age Cymru yn gyffredinol, mewn cyferbyniad â'r swyddogaethau rheoli uniongyrchol sy'n gynhenid wrth godi arian, darparu gwasanaethau a rhaglen o waith prosiect. Mae'r rhain yn cynnwys y fath eitemau ag archwilio allanol; cyngor cyfreithiol i Ymddiriedolwyr; a'r costau sy'n gysylltiedig â gofynion cyfansoddiadol a statudol.

#### Costau Codi Arian

Mae'r rhain yn cynnwys costau codi arian.

#### Prydles Weithredol

Caiff costau rhentu, o dan brydlesi gweithredol, eu codi ar y datganiad o weithgareddau ariannol mewn symiau cyfartal dros gyfnodau'r prydlesi.

#### Cyfrifyddu Cronfeydd

- Mae cronfeydd anghyfyngedig yr elusen yn cynnwys cronfeydd gall yr elusen eu defnyddio at unrhyw ddiben, yn ôl ei ddoethineb, ac maent yn cynnwys cronfeydd anghyfyngedig cyffredinol a chronfeydd dynodedig.
- Mae cronfeydd dynodedig yn cynnwys cronfeydd anghyfyngedig cyffredinol a ddyrannwyd gan yr Ymddiriedolwyr at ddiben penodol. Wedi cwblhau'r gwaith, bydd unrhyw ddiffyg neu weddill ariannol yn cael ei dalu gan/i'r cronfeydd anghyfyngedig cyffredinol.
- Mae cronfeydd cyfyngedig yn cynrychioli cyfraniadau incwm, a gyfyngir at ddiben penodol, ac na wariwyd er y diben hwn erbyn diwedd y cyfnod.

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**2.1 Grantiau a dderbyniwyd – Cyfrifon Cyfunol**

	Cronfeydd anghyfyngedig	Cronfeydd cyfyngedig	Cyfanswm cronfeydd 2011	Cyfanswm cronfeydd 2010
	£	£	£	£
<b>Llywodraeth Cynulliad Cymru</b>				
Grant craidd	412,436	-	412,436	395,590
Cynghrair Henoed Cymru	65,792	-	65,792	63,876
Fforwm Partneriaeth Cenedlaethol	32,570	-	32,570	31,318
Pobl Hŷn	113,777	-	113,777	66,216
Heneiddio'n Dda	-	285,040	285,040	277,092
Fy Mywyd mewn Cartref	-	114,952	114,952	107,140
Mynd yn Hŷn yng Nghymru	61,925	-	61,925	71,356
Llefaru dros ein Hoed	-	-	-	33,643
Postio posteri urddas	7,437	-	7,437	-
<b>Comic Relief</b>				
Cam-drin Pobl Hŷn	-	32,485	32,485	46,875
Llefaru dros ein Hoed	-	-	-	11,776
<b>Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru</b>				
Cynyddu adnoddau	4,000	-	4,000	4,000
Partneriaeth Cymru	-	27,958	27,958	35,553
<b>Cyngor Cefn Gwlad Cymru</b>	-	4,500	4,500	18,000
<b>Cyngor Celfyddydau Cymru</b>	-	53,411	53,411	21,010
<b>Loteri Fawr</b>	-	-	-	36,909
<b>Digital Outreach</b>	-	173	173	12,540
<b>Age UK</b>	85,748	-	85,748	80,000
<b>Cyngor Sir Caerdydd</b>	3,547	-	3,547	-
<b>Comisiynydd Pobl Hŷn</b>	-	2,500	2,500	-
	<u>787,232</u>	<u>521,019</u>	<u>1,308,251</u>	<u>1,312,894</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**2.2 Grantiau a dderbyniwyd – Cyfrifon yr Elusen**

	Cronfeydd anghyfyngedig	Cronfeydd cyfyngedig	Cyfanswm cronfeydd 2011	Cyfanswm cronfeydd 2010
	£	£	£	£
<b>Llywodraeth Cynulliad Cymru</b>				
Grant craidd	412,436	-	412,436	395,590
Cynghrair Henoed Cymru	65,792	-	65,792	63,876
Fforwm Partneriaeth Cenedlaethol	32,570	-	32,570	31,318
Pobl Hŷn	113,777	-	113,777	66,216
Heneiddio'n Dda	-	285,040	285,040	277,092
Fy Mywyd Mewn Cartref	-	114,952	114,952	107,140
Mynd yn Hŷn yng Nghymru	61,925	-	61,925	71,356
Llefaru dros ein Hoed	-	-	-	33,643
Postio posteri urddas	7,437	-	7,437	-
<b>Comic Relief</b>				
Cam-drin Pobl Hŷn	-	32,485	32,485	46,875
Llefaru dros ein Hoed	-	-	-	11,776
<b>Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru</b>				
Cynyddu adnoddau	4,000	-	4,000	4,000
Partneriaeth Cymru	-	27,958	27,958	35,553
<b>Cyngor Cefn Gwlad Cymru</b>	-	4,500	4,500	18,000
<b>Cyngor Celfyddydau Cymru</b>	-	53,411	53,411	21,010
<b>Loteri Fawr</b>	-	-	-	30,315
<b>Digital Outreach</b>	-	173	173	12,540
<b>Age UK</b>	85,748	-	85,748	80,000
<b>Cyngor Sir Caerdydd</b>	1,972	-	1,972	-
<b>Comisiynydd Pobl Hŷn</b>	-	2,500	2,500	-
	<u>785,657</u>	<u>521,019</u>	<u>1,306,676</u>	<u>1,306,300</u>

**3 Rhoddion a dderbyniwyd**

	Cronfeydd anghyfyngedig	Cronfeydd cyfyngedig	Cyfanswm cronfeydd 2011	Cyfanswm cronfeydd 2010
	£	£	£	£
Rhoddion cyffredinol	17,318	-	17,318	12,163
Age Cymru yn codi arian yng Nghymru	72,924	2,558	75,482	14,498
	<u>90,242</u>	<u>2,558</u>	<u>92,800</u>	<u>26,661</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**4. Incwm o gymynroddion**

	Cronfeydd anghyfyngedig	Cronfeydd cyfyngedig	Cyfanswm Cronfeydd 2011	Cyfanswm cronfeydd 2010
	£	£	£	£
G Jones	-	-	-	1,000
D Hobbs	10,000	-	10,000	15,000
G Williams	-	-	-	12,500
W R Evans	-	-	-	1,500
D M Evans	-	-	-	5,000
A H Morgan	3,500	-	3,500	7,350
E M Baxter	-	1,394	1,394	6,500
D A Phillips	80	-	80	1,483
G H Ladlow	5,286	-	5,286	-
G C Lewis	500	-	500	-
J C Howells Brown	7,777	-	7,777	-
B George	2,000	-	2,000	-
T Davies	26,655	-	26,655	-
M Davies	817	-	817	-
B Evans	5,542	-	5,542	-
E Davies	2,000	-	2,000	-
J H Sutton	10,000	-	10,000	-
V G Davies	3,386	-	3,386	-
	<u>77,543</u>	<u>1,394</u>	<u>78,937</u>	<u>50,333</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**5.1 Gweithgareddau Elusennol - Cyfrifon Cyfunol**

	Cydradd- oldeb a Hawllau Dynol £	Heneiddio'n lach £	Cynnwys a chyfrannu £	Herio esgeulustod unigedd a thlodi £	Cynaliadwyedd a datblygu rhwydwaith £	Cyfanswm 2011 £	Cyfanswm 2010 £
<b>Anghyfyngedig</b>							
Gweithgareddau elusennol	<u>347,208</u>	<u>-</u>	<u>347,663</u>	<u>316,781</u>	<u>328,555</u>	<u>1,340,207</u>	<u>1,148,067</u>
<b>Costau cymorth</b>							
Costau rheoli	5,187	-	9,641	10,952	14,971	40,751	51,960
Cyllid	8,548	-	15,890	18,051	24,674	67,163	49,377
Technoleg	986	-	1,833	2,082	2,846	7,747	14,011
gwybodaeth							
Adnoddau dynol	<u>6,304</u>	<u>-</u>	<u>11,718</u>	<u>13,312</u>	<u>18,195</u>	<u>49,529</u>	<u>46,077</u>
Cyfanswm costau cymorth	<u>21,025</u>	<u>-</u>	<u>39,082</u>	<u>44,397</u>	<u>60,686</u>	<u>165,190</u>	<u>161,425</u>
<b>Cyfanswm Costau Anghyfyngedig</b>	<u>368,233</u>	<u>-</u>	<u>386,745</u>	<u>361,178</u>	<u>389,241</u>	<u>1,505,397</u>	<u>1,309,492</u>
<b>Cyfyngedig</b>							
Gweithgareddau elusennol	<u>49,418</u>	<u>526,464</u>	<u>4,874</u>	<u>48,520</u>	<u>-</u>	<u>629,276</u>	<u>694,145</u>
<b>Cyfanswm Costau Cyfyngedig</b>	<u>49,418</u>	<u>526,464</u>	<u>4,874</u>	<u>48,520</u>	<u>-</u>	<u>629,276</u>	<u>694,145</u>
<b>CYFANSWM</b>	<u>417,651</u>	<u>526,464</u>	<u>391,619</u>	<u>409,698</u>	<u>389,241</u>	<u>2,134,673</u>	<u>2,003,637</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**5.2 Gweithgareddau Elusennol – Cyfrifon yr Elusen**

	Cydradd- oldeb a Hawliau Dynol	Heneiddio'n lach	Cynnwys a chyfrannu	Herio esgeulustod unigedd a thlodi	Cynalladwyedd a datblygu rhwydwaith	Cyfanswm 2011	Cyfanswm 2010
	£	£	£	£	£	£	£
<b>Anghyfyngedig</b>							
Gweithgareddau elusennol	<u>338,649</u>	-	<u>338,674</u>	<u>308,386</u>	<u>319,508</u>	<u>1,305,217</u>	<u>1,148,067</u>
<b>Costau cymorth</b>							
Costau rheoli	5,187	-	9,641	10,952	14,971	40,751	51,960
Cyllid	8,548	-	15,890	18,051	24,674	67,163	49,377
Technoleg	986	-	1,833	2,082	2,846	7,747	14,011
gwybodaeth							
Adnoddau dynol	<u>6,304</u>	-	<u>11,718</u>	<u>13,312</u>	<u>18,195</u>	<u>49,529</u>	<u>46,077</u>
Cyfanswm costau cymorth	<u>21,025</u>	-	<u>39,082</u>	<u>44,397</u>	<u>60,686</u>	<u>165,190</u>	<u>161,425</u>
<b>Cyfanswm Costau Anghyfyngedig</b>	<u>359,674</u>	-	<u>377,756</u>	<u>352,783</u>	<u>380,194</u>	<u>1,470,407</u>	<u>1,309,492</u>
<b>Cyfyngedig</b>							
Gweithgareddau elusennol	<u>49,418</u>	<u>526,464</u>	<u>4,874</u>	<u>48,520</u>	-	<u>629,276</u>	<u>694,145</u>
<b>Cyfanswm Costau Cyfyngedig</b>	<u>49,418</u>	<u>526,464</u>	<u>4,874</u>	<u>48,520</u>	-	<u>629,276</u>	<u>694,145</u>
<b>CYFANSWM</b>	<u>409,092</u>	<u>526,464</u>	<u>382,630</u>	<u>401,303</u>	<u>380,194</u>	<u>2,099,683</u>	<u>2,003,637</u>

**6.1 Costau Llywodraethu Cyfunol**

	Cronfeydd anghyfyngedig	Cronfeydd cyfyngedig	Cyfanswm cronfeydd 2011	Cyfanswm cronfeydd 2010
	£	£	£	£
Archwilio	2,561	-	2,561	10,538
Cyfreithiol	30	-	30	-
Costau cymorth	26,824	-	26,824	28,264
Aelodaeth a'r pwyllgor	<u>10,818</u>	-	<u>10,818</u>	<u>10,168</u>
	<b>40,233</b>	-	<b>40,233</b>	<b>48,970</b>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**6.2 Costau Llywodraethu'r Elusen**

	Cronfeydd anghyfyngedig £	Cronfeydd cyfyngedig £	Cyfanswm cronfeydd 2011 £	Cyfanswm cronfeydd 2010 £
Archwilio	2,561	-	2,561	10,538
Cyfreithiol	30	-	30	-
Costau cymorth	25,889	-	25,889	28,264
Aelodaeth a'r pwyllgor	10,818	-	10,818	10,168
	<u>39,298</u>	<u>-</u>	<u>39,298</u>	<u>48,970</u>

**7. Incwm a gwariant net**

Nodir yr incwm a'r gwariant net mewn blwyddyn ar ôl codi tâl.

	2011 £	2010 £
Tâl yr archwilwyr	2,561	10,538
Llog	6,674	6,254
Dibrisiad ar asedau sy'n eiddo i'r elusen – cyfrifon cyfunol	42,967	54,679
▼ Dibrisiad ar asedau sy'n eiddo i'r elusen – cyfrifon yr elusen (Elw) / Colled ar gael gwared ar asedau sefydlog	21,742	33,635
	<u>(6,198)</u>	<u>(2,909)</u>

**8. Gwybodaeth am Weithwyr ac Ymddiriedolwyr**

<b>Costau staff</b>	2011 £	2010 £
Cyflogau	1,175,392	1,222,773
Nawdd cymdeithasol	116,241	115,695
Pensiwn	96,044	83,234
	<u>1,387,677</u>	<u>1,421,702</u>

Nifer y gweithwyr sy'n ennill dros £60,000 y flwyddyn yn ôl y diffiniad er dibenion treth:-.

	2011	2010
£60,000 - £70,000	<u>1</u>	<u>1</u>

Nifer y gweithwyr (amser llawn cyfatebol) a ddadansoddwyd ar gyfartaledd yn ôl rôl:

	2011 Nifer	2010 Nifer
Gweithgareddau Elusennol	39	43
Codi arian	1	1
Llywodraethu	1	1
	<u>41</u>	<u>45</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**8. Gwybodaeth am Weithwyr ac Ymddiriedolwyr (parhad)**

Wrth gyfrifo nifer y staff ar gyfartaledd, yn ôl categori, mae'r staff sy'n gweithio mewn mwy nag un categori wedi'u dosrannu ar draws y categorïau, yn ôl amcangyfrif o nifer yr oriau a weithiwyd.

**Tâl yr Ymddiriedolwyr**

Nid oes unrhyw ymddiriedolwr nac unrhyw unigolyn sy'n gysylltiedig â nhw wedi derbyn unrhyw dâl. Ad-dalwyd treuliau gwerth £2,592 (2010: £2,355) i'r ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn. Gwnaed yr ad-daliad uchod i 8 ymddiriedolwr. (2010: 6 ymddiriedolwr).

**9.1 Asedau Sefydlog Diriaethol Cyfunol**

	<b>Tir ac Adeiladau ar Brydles £</b>	<b>Cerbydau modur £</b>	<b>Peiriannau ac Offer £</b>	<b>CYFANSWM £</b>
<b>Cost</b>				
Ar 1 Ebrill 2010	1,052,278	12,291	58,732	1,123,301
Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	1,575	-	24,737	26,312
Gwarediadau yn ystod y flwyddyn	-	(4,216)	(1,114)	(5,330)
Ar 31 Mawrth 2011	<u>1,053,853</u>	<u>8,075</u>	<u>82,355</u>	<u>1,144,283</u>
<b>Dibrisiad</b>				
Ar 1 Ebrill 2010	104,902	6,464	20,435	131,801
Tâl am y flwyddyn	21,057	2,256	19,654	42,967
Gwarediadau yn ystod y flwyddyn	-	(4,216)	(1,016)	(5,232)
Ar 31 Mawrth 2011	<u>125,959</u>	<u>4,504</u>	<u>39,073</u>	<u>169,536</u>
<b>Gwerth net ar bapur</b>				
Ar 31 Mawrth 2011	<u>927,894</u>	<u>3,571</u>	<u>43,282</u>	<u>974,747</u>
Ar 31 Mawrth 2010	<u>947,376</u>	<u>5,827</u>	<u>38,297</u>	<u>991,500</u>

Mae'r uchod yn cynnwys asedau sefydlog gwerth £1,053,853 a dibrisiad cronodig o £125,959 sy'n eiddo i Age Concern Cymru. Mae'r ased hwn wedi'i ddiogelu gan fridiant cyfreithiol cyntaf - gweler nodyn 14.

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**9.2 Asedau Sefydlog Diriaethol Cyfunol**

	Cerbydau modur £	Peiriannau ac offer £	TOTAL £
<b>Cost</b>			
Ar 1 Ebrill 2010	12,291	58,732	71,023
Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	-	18,677	18,677
Gwarediadau yn ystod y flwyddyn	<u>(4,216)</u>	<u>(1,114)</u>	<u>(5,330)</u>
Ar 31 Mawrth 2011	<u>8,075</u>	<u>76,295</u>	<u>84,370</u>
<b>Dibrisiad</b>			
Ar 1 Ebrill 2010	6,464	20,435	26,899
Tâl am y flwyddyn	2,256	19,486	21,742
Gwarediadau yn ystod y flwyddyn	<u>(4,216)</u>	<u>(1,016)</u>	<u>(5,232)</u>
Ar 31 Mawrth 2011	<u>4,504</u>	<u>38,905</u>	<u>43,409</u>
<b>Gwerth net ar bapur</b>			
Ar 31 Mawrth 2011	<u>3,571</u>	<u>37,390</u>	<u>40,961</u>
Ar 31 Mawrth 2010	<u>5,827</u>	<u>38,297</u>	<u>44,124</u>

**10. Buddsoddiadau asedau sefydlog**

	2011 £	2010 £
Bondiau Incwm Cynilion Cenedlaethol	<u>30,000</u>	<u>30,000</u>
	<u>30,000</u>	<u>30,000</u>

Asedau'r DU yw'r holl fuddsoddiadau.

**11 Dyledwyr**

**11.1 Dyledwyr cyfunol**

	2011 £	2010 £
<b>Symiau dyledus o fewn blwyddyn:</b>		
Dyledwyr eraill	13,639	51,274
Rhagdaliadau	<u>26,051</u>	<u>13,126</u>
	<u>39,690</u>	<u>64,400</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**11.2 Dyledwyr yr elusen**

	2011 £	2010 £
<b>Symiau dyledus o fewn blwyddyn:</b>		
Dyledwyr eraill	13,639	51,274
Rhagdaliadau	<u>26,051</u>	<u>13,126</u>
	<u><b>39,690</b></u>	<u><b>64,400</b></u>

	2011 £	2010 £
<b>Symiau dyledus ar ôl blwyddyn:</b>		
Dyledwyr eraill	12,866	-
Rhagdaliadau	<u>513,153</u>	<u>494,093</u>
	<u><b>526,019</b></u>	<u><b>494,093</b></u>

**12.1 Cyfuniad o arian yn y banc ac mewn llaw**

	2011 £	2010 £
Cyfrifon cyfredol	41,050	18,820
Cyfrif â llog arbennig	629,231	691,719
Bondiau cyfradd sefydlog	600,000	400,000
Arian mân	<u>230</u>	<u>155</u>
	<u><b>1,270,511</b></u>	<u><b>1,110,694</b></u>

**12.2 Arian yr elusen yn y banc ac mewn llaw**

	2011 £	2010 £
Cyfrifon cyfredol	41,050	18,820
Cyfrif â llog arbennig	629,231	691,719
Bondiau cyfradd sefydlog	600,000	400,000
Arian mân	<u>181</u>	<u>155</u>
	<u><b>1,270,462</b></u>	<u><b>1,110,694</b></u>

**13.1 Credydwyr cyfunol**

	2011 £	2010 £
<b>Symiau dyledus o fewn blwyddyn:</b>		
Cyfrif cyfredol y banc	9,474	83,559
Benthyciadau gan y banc sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	40,675	40,049
Credydwyr a Chroniadau	<u>311,272</u>	<u>244,946</u>
	<u><b>361,421</b></u>	<u><b>368,554</b></u>

### Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

#### 13.2 Credydwy'r elusen

	2011 £	2010 £
<b>Symiau dyledus o fewn blwyddyn:</b>		
Cyfrif cyfredol y banc	9,475	83,559
Credydwy'r a Chroniadau	<u>308,330</u>	<u>244,946</u>
	<u><b>317,805</b></u>	<u><b>328,505</b></u>

#### 14. Credydwy'r

	2011 £	2010 £
<b>Symiau dyledus ar ôl blwyddyn:</b>		
Benthyciad banc		
1-2 flynedd	41,310	40,674
2-5 mlynedd	127,839	125,871
Dros 5 mlynedd	<u>203,342</u>	<u>246,689</u>
	<u><b>372,491</b></u>	<u><b>413,234</b></u>
 Benthyciad banc	 <u><b>413,166</b></u>	 <u><b>453,282</b></u>

Mae'r benthyciad banc yn enw Age Concern Cymru ac fe'i diogelir gan fridiant cyfreithiol cyntaf dros unedau 13 a 14 Cwrt Neptune, Caerdydd a'i asedau cysylltiol. Codir llog o 1.05% uwchlaw'r gyfradd sylfaenol ar y benthyciad ac mae'n ad-daladwy mewn cyfranddaliadau misol cyfartal.

#### 15. Cronfeydd cyfyngedig

	Ar 1 Ebrill 2010	Incwm	Trosglwyddiadau Mewn (allan)	Gwariant	Mantolenn ar 31 Mawrth 2011
	£	£	£	£	£
Cam-drin Pobl Hŷn/ Eiriolaeth	14,433	34,985	-	(49,418)	-
Grwpiau ffocws (Pfizer)	2,657	-	-	-	2,657
Partneriaeth Cymru	-	27,958	3,972	(31,930)	-
Partneriaeth Cymru (Aelodaeth)	21,351	7,346	2,757	(16,590)	14,864
Heneiddio'n Iach	50,477	289,541	5,000	(329,230)	15,788
Gwanwyn (ACW)	37,191	53,410	-	(37,350)	53,251
Cynhwysiad Digidol	(57)	173	-	(116)	-
Cymynroddion Cyfyngedig	35,983	1,394	-	-	37,377
SUFOA Comic Relief	4,195	-	-	(4,195)	-
Fy Mywyd mewn Cartref	107,703	114,952	(5,625)	(159,767)	57,263
Pwyllgor Codi Arian Caerdydd	3,605	10,228	-	(680)	13,153
	<u>277,538</u>	<u>539,987</u>	<u>6,104</u>	<u>(629,276)</u>	<u>194,353</u>

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**15. Cronfeydd cyfyngedig (parhad)**

**Cam-drin Pobl Hŷn** – Prosiect a ariannwyd gan Comic Relief, i ddatblygu ymwybyddiaeth a chymorth eiriolaeth ym maes cam-drin pobl hŷn.

**Partneriaeth Cymru** – Grant a roddwyd gan CGGC, trwy gyfrwng y Cynllun Cymunedau Gweithredol; i ddatblygu strwythur partneriaeth a safonau ansawdd ar gyfer canghennau o Age Concern yng Nghymru.

**Partneriaeth Cymru (Aelodaeth)** - Cronfa ydyw lle mae holl aelodau o ganghennau o Age Concern yng Nghymru yn talu ffi flynyddol iddi, i ddatblygu gweithgareddau a benderfynwyd gan Partneriaeth Age Concern Cymru.

**Heneiddio'n Iach** - Ariannwyd, fel rhan o Gynllun Gweithredu Heneiddio'n Iach, gan Lywodraeth Cynulliad Cymru (LICC). Mae gwaith Heneiddio'n Iach yn cynnwys y cynlluniau Heneiddio'n Dda a Gofal Piau Hi'r Gaeaf Hwn blaenorol, ac mae'n cefnogi datblygiad gwaith ar weithgareddau corfforol ac ymwneud â'r celfyddydau a chreadigrwyd i bobl hŷn. Mae Gweithgareddau Corfforol yn cynnwys y prosiect Cerdded Nordig, sydd hefyd yn derbyn arian oddi wrth Gyngor Cefn Gwlad Cymru. Mae Celfyddydau a Chreadigrwyd i bobl hŷn yn gweithredu trwy gyfrwng menter Gwanwyn, prosiect sydd hefyd yn derbyn arian oddi wrth Gyngor Celfyddydau Cymru.

**Fforwm Gwledig Llefaru dros ein Hoed (SUfOA)** – Cynllun a ariannwyd gan Comic Relief, i ddatblygu a chefnogi fforymau gwledig pobl hŷn.

**Fy Mywyd mewn Cartref** - dyma gynllun cydweithredol sy'n ceisio hyrwyddo ansawdd bywyd i bobl sydd yn byw, yn dod i ddiwedd oes, yn ymweld â, neu'n gweithio mewn cartrefi gofal i bobl hŷn, trwy arferion sy'n seiliedig ar berthnasau a thystiolaeth. Arweinir Fy Mywyd mewn Cartref Cymru gan Age Cymru, ac fe'i hariennir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, trwy Her Iechyd Cymru. Cynllun cydweithrediadol ydyw, sy'n dod â mudiadau ynghyd sy'n adlewyrchu buddiannau darparwyr cartrefi gofal, comisiynwyr, rheoleiddwyr, trigolion cartrefi gofal a pherthnasau a'r rhai hynny sydd â diddordeb mewn addysg, ymchwil a datblygu arferion.

**Pwyllgor Codi Arian Caerdydd** – Cedwir yr arian yma ar ran Pwyllgor Codi Arian Caerdydd.

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**16. Cronfeydd dynodedig**

	Ar 1 Ebrill 2010 £	Incwm £	Trosglwyddiadau Mewn/(allan) £	Gwariant £	Mantolen ar 31 Mawrth 2011 £
<b>Llywodraeth Cynulliad Cymru</b>					
Cydlynnydd SUFOA Cymru	15,347	-	(15,347)	-	-
Mynd yn Hŷn yng Nghymru	31,277	61,925	-	(93,181)	21
Age Alliance Cymru	-	65,792	-	(65,792)	-
Ymgysylltu â Phobl Hŷn	2,177	134,430	95,711	(185,490)	46,828
Fforwm Partneriaeth Cenedlaethol	-	32,570	-	(32,570)	-
<b>Cronfeydd Dynodedig eraill</b>					
Strategaeth i Bobl Hŷn yng Nghymru	76,297	-	(32,839)	-	43,458
Costau darparu SUFOA	14,525	-	(14,525)	-	-
Cam-drin Pobl Hŷn	-	-	110,000	(43,436)	66,564
Ail-frandio partneriaid	-	-	30,000	-	30,000
System gwerthuso staff	-	-	7,000	-	7,000
Datblygu partneriaid	-	-	30,000	-	30,000
	<u>139,623</u>	<u>294,717</u>	<u>210,000</u>	<u>(420,469)</u>	<u>223,871</u>

**Ymgysylltu** - Gwaith sy'n ymwneud yn benodol â chynnwys ac ymgysylltu â phobl hŷn.

**Mynd yn Hŷn yng Nghymru** - Prosiect ac adnodd i gynyddu ymwybyddiaeth o faterion yn ymwneud â chydraddoldeb a rhoi gwybodaeth a hyfforddiant arbenigol am ymwybyddiaeth o oed ac ystyried pobl o bob oed yn gyfartal.

**Cynghrais Henoed Cymru** - Mae Age Cymru yn darparu swyddogaeth ysgrifenyddol ar gyfer Cynghrais Henoed Cymru, sef rhwydwaith o fudiadau gwirfoddol cenedlaethol sy'n gweithio gyda, ac ar gyfer, pobl hŷn yng Nghymru.

**Fforwm Partneriaeth Cenedlaethol** - Mae Age Cymru yn darparu swyddogaeth ysgrifenyddol ar gyfer y Fforwm Partneriaeth Cenedlaethol a sefydlwyd yn rhan o'r Strategaeth i Bobl Hŷn, fel corff ymgynghorol annibynnol i Lywodraeth Cynulliad Cymru, ar faterion sy'n effeithio ar bobl hŷn.

**Strategaeth i Bobl Hŷn yng Nghymru** - Cronfa a drosglwyddwyd pan unwyd y cyrff gwreiddiol i gynorthwyo'r gwaith o ymgysylltu â phobl hŷn.

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**16. Cronfeydd dynodedig (parhad)**

**Cam-drin pobl hŷn** - Cronfa a sefydlwyd gan yr ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn. Mae'r rhaglen yn meithrin ymwybyddiaeth a chymorth eirioli mewn cysylltiad â cham-drin pobl hŷn.

**Ailfrandio partneriaid** - Cronfa a sefydlwyd gan yr ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn. Fe'i sefydlwyd i roi arian i gyfrannu at gostau ailfrandio partneriaid sy'n rhannu'r brand.

**System gwerthuso staff** - Cronfa a sefydlwyd yn ystod y flwyddyn i brynu a chynorthwyo costau system gwerthuso staff.

**Cymorth i ddatblygu partneriaid** - Cronfa a sefydlwyd yn ystod y flwyddyn i gynorthwyo Partneriaid Age Cymru lleol i roi cynlluniau datblygu ar waith.

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**17. Dadansoddiad o'r Asedau Net rhwng y Cronfeydd**

	Cronfeydd cyffredinol £	Cronfeydd dynodedig £	Cronfeydd cyfyngedig £	Cyfanswm cronfeydd £
Asedau sefydlog diriaethol	974,747	-	-	974,747
Buddsoddiadau	30,000	-	-	30,000
Asedau cyfredol net	530,556	223,871	194,353	948,780
Rhwymedigaethau tymor hir	(372,491)	-	-	(372,491)
Darpariaethau	(77,000)	-	-	(77,000)
<b>Asedau net ar 31 Mawrth 2011</b>	<b><u>1,085,812</u></b>	<b><u>223,871</u></b>	<b><u>194,353</u></b>	<b><u>1,504,036</u></b>

**18. Grantiau a dalwyd**

Derbyniodd pymtheg o sefydliadau grantiau gan Age Cymru yn ystod y flwyddyn. Dyma gyfanswm y grantiau a roddwyd i'r sefydliadau hyn:

	£
Age Concern Caerdydd a'r Fro	739
Age Concern Ceredigion	25,450
Age Concern Gwent	9,127
Age Concern Gwynedd a Môn	30,250
Age Concern Morgannwg	10,739
Age Concern Castell-nedd Port Talbot	89
Age Concern Canol Gogledd Cymru	977
Age Concern Sir Benfro	950
Age Concern Pontarddulais	579
Age Concern Port Talbot	660
Age Concern Powys	3,835
Age Concern Sir Gâr	1,414
Age Concern Abertawe	6,812
Strata Florida 50+	830
Clwb Croeso Cinio	250

## Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### 19. Age Concern Cymru ac Age Cymru Enterprises Cyfyngedig

Dyma grynodeb o Datganiad y Gweithgareddau Ariannol a'r Fantolen ar 31 Mawrth 2011.

#### Age Concern Cymru

	Cronfeydd Anghyfyngedig £	2011 Cyfanswm Cronfeydd £	2010 Cyfanswm Cronfeydd £
<b>INCWM</b>			
Incwm o arian a godwyd			
Incwm gwirfoddol: Grantiau	1,575	1,575	6,594
Incwm arall	27,731	27,731	27,300
<b>CYFANSWM INCWM</b>	<b>29,306</b>	<b>29,306</b>	<b>33,894</b>
<b>GWARIANT</b>			
Cynaliadwyedd a datblygu rhwydwaith	(27,731)	(27,731)	(46,247)
<b>CYFANSWM GWARIANT</b>	<b>(27,731)</b>	<b>(27,731)</b>	<b>(46,247)</b>
Incwm Net Cyn Trosglwyddiadau	1,575	1,575	(12,353)
Symudiad net ar gronfeydd	1,575	1,575	(12,353)
Cyfanswm cronfeydd a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol	-	-	1,044,900
	1,575	1,575	1,032,547
Trosglwyddo cronfeydd i Age Concern Powys	-	-	(77,972)
Trosglwyddo cronfeydd i Age Cymru pan unwyd	-	-	(954,575)
<b>CYFANSWM Y CRONFEYDD A DDYGWYD YMLAEN</b>	<b>1,575</b>	<b>1,575</b>	<b>-</b>

#### Mantolen ar 31 Mawrth 2011

	£	2011 £	£	2010 £
<b>Asedau sefydlog</b>				
Asedau diriaethol		927,894		947,376
<b>Credydwy'r: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn</b>	(40,675)		(40,049)	
		(40,675)		(40,049)
<b>Rhwymedigaethau Cyfredol Net</b>		887,219		907,327
<b>Credydwy'r: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn</b>		(885,644)		(907,327)
Cyfanswm Asedau Net		1,575		-
<b>Cronfeydd</b>				
<b>Cronfeydd cyfyngedig:</b>				
<b>Cronfeydd anghyfyngedig:</b>	1575		-	
Cyfanswm y cronfeydd		1,575		-

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**19. Age Concern Cymru ac Age Cymru Enterprises Cyfyngedig (parhad)**

Dyma grynodeb o Datganiad y Gweithgareddau Ariannol a'r Fantolen ar 31 Mawrth 2011.

**Age Cymru Enterprises Cyfyngedig**

	Cronfeydd Anghyfyngedig	2011 Cyfanswm Cronfeydd	2010 Cyfanswm Cronfeydd
	£	£	£
<b>INCWM</b>			
Incwm o arian a godwyd			
Incwm gwirfoddol: Grantiau	-	-	-
Incwm arall	-	-	-
<b>CYFANSWM INCWM</b>	-	-	-
<b>GWARIANT</b>			
Cynaliadwyedd a datblygu rhwydwaith	9,866	9,866	-
<b>CYFANSWM GWARIANT</b>	(9,866)	(9,866)	-
Incwm Net Cyn Trosglwyddiadau	(9,866)	(9,866)	-
Symudiad net ar gronfeydd	(9,866)	(9,866)	-
Cyfanswm cronfeydd a ddygwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol	-	-	-
<b>CYFANSWM CRONFEYDD A DDYGWYD YMLAEN</b>	(9,866)	(9,866)	-

**Mantolen ar 31 Mawrth 2011**

	2011	2010
	£	£
<b>Asedau sefydlog</b>		
Asedau diriaethol	5,891	-
<b>Asedau cyfredol</b>		
Arian yn y banc ar wrth law	50	-
<b>Credydwy'r: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn</b>	(15,807)	-
<b>Rhwymedigaethau Cyfredol Net</b>	(15,757)	-
<b>Credydwy'r: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn</b>	-	-
<b>Cyfanswm Asedau Net</b>	(9,866)	-
<b>Cronfeydd</b>		
Cronfeydd cyfyngedig:		
Cronfeydd anghyfyngedig:	(9,866)	-
<b>Cyfanswm cronfeydd</b>	(9,866)	-

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**20. Cynllun pensiwn**

**1. Cost Pensiwn Cynllun Budd-daliadau Ymdeol Age Concern (datgeliadau mewn perthynas ag Age Cymru yn unig)**

**Cyfansoddiad y Cynllun**

Mae'r grŵp yn cynnal cynllun buddion wedi'i ddiffinio yn y DU, Mae prisiaid actwari llawn o'r cynllun yn cael ei gynnal o'r cynllun ar gyfer 1 Ebrill 2010 ac mae actwari annibynnol cymwys wedi diweddarau'r prisiaid hyd at 31 Mawrth 2011. 1 Ebrill 2007 oedd y tro diwethaf y cwblhawyd prisiaid actiwari. Yn unol â FRS17, penderfynwyd ar brisiad rhwymedigaethau'r Cynllun gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau.

Mae'r cynllun bellach ar gau ac ni dderbynnir elfennau newydd na rhagor o groniad.

Mae'r cyflogwr yn disgwyl y bydd rhaid iddo gyfrannu £20,000 ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012. Mae'r cyfraniadau yn cynnwys lwfans ar gyfer costau gweinyddu a threthi PPF.

**Prif dybiaethau actiwari ar ddyddiad y fantolen:**

	<b>31/03/2011</b> % y flwyddyn	<b>31/03/2010</b> % y flwyddyn
Cyfradd ostyngol	5.50%	5.70%
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau o ran taliadau i aelodau eraill		
Cyn pensiwn 2006	3.20%	3.40%
Ar ôl pensiwn 2006	2.50%	2.40%
Cyfradd yr ailbrisiad o bensiynau gohiriedig sydd dros y GDP	2.70%	3.50%
Rhagdybiaeth chwyddiant (RPI)	3.20%	3.50%
Rhagdybiaeth chwyddiant (CPI)	2.70%	N/A
Elw disgwylledig ar asedau'r cynllun	6.32%	5.99%

Mae lwfans wedi'i wneud i ymdopi pe byddai 80% o'r aelodau yn hawlio'r uchafswm sydd ar gael wrth ymddeol. Dyma'r tybiaethau o ran marwolaethau: S1 Tablau sylfaenol cyffredin a ragamcenir yn ôl blwyddyn geni gan gymryd y bydd gwelliannau yn y dyfodol yn unol â rhagamcanion carfannau canolig.

Dyma'r disgwyliadau oes a ragamcenir heddiw ar gyfer y rhai sy'n ymddeol heddiw yn 65 oed:	<b>31/03/11</b>	<b>31/03/10</b>
Yn ymddeol heddiw - dynion	85.7	86.0
Yn ymddeol heddiw - merched	88.3	88.8
Yn ymddeol mewn 20 mlynedd - dynion	86.9	87.9
Yn ymddeol mewn 20 mlynedd - merched	89.3	90.7

**Prif gategoriâu asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm yr asedau**

	<b>2011</b> %	<b>2010</b> %
Ecwitiâu	<b>51.29</b>	51.66
Rhoddion/rhoddion llog sefydlog	<b>27.72</b>	26.69
Bondiau/bondiau llog sefydlog	<b>13.76</b>	14.14
Eiddo	<b>7.18</b>	7.08
Arian parod	<b>0.05</b>	0.43

Ni fuddsoddir asedau'r cynllun mewn eiddo nac unrhyw asedau eraill a ddefnyddir gan y cyflogwr.

**Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol  
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011**

**Cyfraddau elw disgwylidig asedau'r cynllun yn y tymor hir (y flwyddyn)**

	2011 %	2010 %
Ecwitiau	7.70	7.40
Rhoddion/rhoddion cyfradd sefydlog	4.20	3.90
Bondiau/bondiau cyfradd sefydlog	5.50	5.00
Eiddo	6.20	5.90
Arian parod	4.20	0.00
	<u>6.32</u>	<u>5.99</u>

	2011 £'000	2010 £'000
Dyma faint o elw a wnaeth asedau'r cynllun am y flwyddyn:	<u>41</u>	<u>190</u>

**Newid yng ngwerth teg asedau'r cynllun**

	2011 £'000	2010 £'000
Gwerth teg cychwynnol asedau'r cynllun	540	359
Elw disgwylidig asedau'r cynllun	32	21
Enillion/(colledion) actiwari	9	169
Cyfraniadau'r cyflogwr	20	20
Budd-daliadau a dalwyd (gan gynnwys costau)	-	-
Cyfanswm gwerth marchnad yr asedau	<u>(36)</u>	<u>(29)</u>
	565	540
Gwerth rhwymedigaethau'r cynllun ar hyn o bryd	<u>642</u>	<u>687</u>
Arian dros ben/(diffyg) yn y cynllun	<u>(77)</u>	<u>(147)</u>
Ased/(rhwymedigaeth) treth wedi'i ohirio	-	-
	<u>(77)</u>	<u>(147)</u>
Elw asedau'r cynllun mewn gwirionedd	<u>41</u>	<u>190</u>

**Newid yng ngwerth y rhwymedigaeth budd-dal diffiniedig ar hyn o bryd;**

	2011 £'000	2010 £'000
Rhwymedigaeth budd-dal diffiniedig ar y dechrau	687	486
Cost y gwasanaeth ar hyn o bryd	5	-
Cyfraniadau gan weithwyr	-	-
Cost llog	38	32
(Elw)/colled yn sgil rhwymedigaethau'r cynllun	<u>(11)</u>	73
Cost flaenorol y gwasanaeth	-	-
Elw/(colled) yn sgil cwtogi	-	-
Colled/(elw) actiwari	<u>(41)</u>	125
Budd-daliadau a dalwyd gan gynnwys costau	<u>(36)</u>	<u>(29)</u>
Rhwymedigaethau yn y cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	<u>642</u>	<u>687</u>

## Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### Dyma'r symiau a gydnabyddir yn Natganiad y Gweithgareddau Ariannol:

	2011 £'000	2010 £'000
Costau cyfredol y gwasanaeth	5	-
Elw disgwylidig ar asedau'r cynllun	(32)	(21)
Elw ar rhwymedigaethau'r cynllun pensiwn	38	32
Colledion/(enillion) ar dalu'n llawn a chwtdogi	-	-
Cyfanswm	11	11

Mae cost gyfredol y gwasanaeth yn cynnwys costau gweinyddu a threthi PPF

### Dadansoddiad o'r elw/(colled) y mae Datganiad y Gweithgareddau Ariannol yn ei gydnabod

	2011 £'000	2010 £'000
Elw a gyflawnwyd ar ôl tynnu'r elw a ddisgwyliwyd gan asedau'r cynllun	9	169
Elw/(colled) yn sgil rhwymedigaethau'r cynllun	11	(73)
Elw/(colled) yn sgil newidiadau mewn tybiaethau sy'n cynnal rhwymedigaethau'r cynllun	41	(125)
Elw/(colled) y mae Datganiad y Gweithgareddau Ariannol yn ei gydnabod	61	(29)

### Enillion a cholledion blaenorol:

	2011 £'000	2010 £'000
Gwerth rhwymedigaethau'r cynllun ar hyn o bryd	(642)	(687)
Gwerth teg asedau'r cynllun	565	540
Arian dros ben/(diffyg) yn y cynllun	(77)	(147)
Addasu rhwymedigaethau'r cynllun	11	(73)
Addasu asedau'r cynllun	9	169

### Swm cronnus yr enillion a cholledion actwari yn Natganiad Cyfanswm yr Enillion a'r Colledion a Gydabyddir (STRGL)

	2011 £'000	2010 £'000
STRGL cronnus agoriadol	(22)	7
Enillion / (colledion) actiwari a gydnabyddir yn STRGL	61	(29)
Effaith y terfyn ar baragraff 41	-	-
STRGL cronnus ar y diwedd	39	(22)

## Nodiadau gyda'r Datganiadau Ariannol Cyfunol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2011

### Symudiadau yn yr arian dros ben yn ystod y flwyddyn

	2011 £'000	2010 £'000
Arian dros ben / (diffyg) yn y cynllun ar ddechrau'r flwyddyn	(147)	(127)
Symudiad yn y flwyddyn:		
Cost y gwasanaeth ar hyn i bryd	(5)	-
Cyfraniadau	20	20
Costau'r gwasanaeth yn y gorffennol	-	-
Enillion yn sgil cwtogi	-	-
Incwm arall	(6)	(11)
Enillion / (colledion) actiwari	61	(29)
Gweddill / (diffyg) yn y cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	(77)	(147)

### 21. Cyrff cysylltiedig

Mae Age Cymru yn sefydliad annibynnol, sy'n gweithio'n gyd-ddibynnol gydag Age UK, trwy gytundeb ffurfiol.

### 22. Ymrwymadau prydlesi gweithredol

Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd yr elusen yn ymrwymedig i wneud y taliadau canlynol yn ystod y flwyddyn nesaf mewn perthynas â phrydlesi gweithredol:

	2011 £	2010 £
Prydlesi sy'n dod i ben:-		
O fewn blwyddyn	3,479	3,114
O fewn 2-5 mlynedd	5,336	5,071
Mewn dros 5 mlynedd	936	-
	9,751	8,185

### 23. Treth

Mae Age Cymru yn elusen gofrestredig ac, fel y cyfryw, mae ei hincwm a'i henillion yn ddi-dreth i'r graddau eu bod yn cael eu defnyddio er dibenion elusennol.